

Isonkyrön Joulu
2005

Hyvää vanhan ajan Joulua ja menestystä vuodelle 2006

Näissä Kivikirkon kansan maisemissa on hiljennetty Joulun viettoon jo satoja vuosia ennen meitä. Lujassa ollut leipä ja ankarammat elinolosuhteet tekivät ehkä vanhan ajan Joulusta nykyistä aidomman juhlan. Voimme kuvitella kuinka yritteliään kansan kiitokseen riitti jo välttämättömimpien elämän edellytysten saavuttaminen.

Meillä isonkyröläisillä on etuoikeus viettää Jouluamme historiallisella paikalla. Täällä jos missä on mahdollista saavuttaa oikea vanhan ajan joulumieli.

Isonkyrön kunta

Sisällysluettelo

<i>Jouluisia ajatuksia</i>	4
<i>Tervehdys Kari Huhta</i>	5
<i>Itsenäisyyspäivän puhe Raija Melanen</i>	6
<i>Joulun tunnelmia</i>	7
<i>Sodan ja rauhan tie Kaisa Ikola</i>	8-11
<i>Tonttujoukko silloin...Pirkko Viljanmaa</i>	12-13
<i>Kukkakauppiaan kaunis maailma</i>	14
<i>Marja-Terttu Mielty</i>	15
<i>Arvi Mäkynen muistolle Jarmo Mäkynen</i>	16-19
<i>Kyrönmaan patikkahanke Virpi Kujala</i>	20-21
<i>Miten meistä tuli Kyrönmaan</i>	
<i>seutukunta-agentteja? Marjo-Kaisa Tapio</i>	22-25
<i>Turve roiskui Pohojalaisissa trysköissä</i>	
<i>Pukkilansaarella Päivi Asp</i>	26-27
<i>On lunta tulvillaan Pirkko Viljanmaa</i>	28-29
<i>Tapahtui Isossakyrössä kuvia</i>	30-

*On jouluyö, sen hiljaisuutta yksin kuuntelen
ja sanaton on sydämen kieli.
Vain tähdet öistä avaruutta pukee loistaen
ja ikuisuutta kaipaa avoin mieli.*

***Hyvää Joulua ja
Onnellista Tulevaa Vuotta!***

.....

.....

Jouluisia ajatuksia

Minusta juuri tässä kiteytyy jouluevankeliumin viesti tänä vuonna: Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon. Maailmaa emme juuri voi muuttaa, mutta voimme kasvaa sisäisesti rohkeiksi. Tähän jouluevankeliumi antaa meille hyvät eväät. - Mikko Heikka, vuonna 2002

Haastattelija: Kumpaan uskot enemmän, joulupukkiin vai Jumalaan?

Eero Huovinen: Molempiin, mutta aika eri tavalla. Joulupukkia pitää mielistellä, mutta Jumalan kanssa selviää tällaisenaan.

Joulu ei tule vain valmiille, virheettämälle ja erehtymättömälle. Se tulee väsyneelle, pettyneelle, laiskalle ja saamattomalle. Se yllättää valollaan hiipuvan uskon, nostaa pystyyn painuneen pään. - Marja Kuparinen

Avain joulun iloon voi löytyä, jos uskallamme heittäytyä armon varaan ja löydämme tien vaatimusten alta joulun lahjan vastaanottamiseen. Jeesus, joulun lapsi, ei tullut terveitä ja onnistuneita varten tähän maailmaan. Jumala toimii toisin kuin joulupukki. Hän ei lupaa lahjaansa kilteille lapsille, vaan meille syntisille, heikoille ja epäonnistuneille. Joulun ilon voi kohdata myös rikkinäisenä, oman ja läheistensä elämän monella tavoin haavoittaneena. - Päivi Räsänen

Hiljaa, hiljaa. Sitä tässä ehkä ennen muuta kaipaa kaiken keskellä, saada olla hiljaa. Hiljentää ruumiinsa, sielunsa ja mielensä. Olla hiljaa yksin tai läheisten vierellä, olla hiljaa omien ajatustensa kanssa ja Jumalan kasvojen edessä. Kotona, metsäpolulla, aavan rannalla, kirkossa, hautausmaalla. Antaa sydämen aueta ikuisuuteen. Ja mieleen hiljaiseen taas Jeesus-lapsi syntyy uudelleen. - Seppo Simola

[Joulun sanoma] kiteytyy minulle antamisen, rauhan ja ilon sanomaan. Sen saman sanoma pitäisi olla ihmisen mielessä pitkin vuotta. Sanotaanhan vanhassa joululaulussakin, että oispa ihmisellä joulu ainainen! - Laura Voutilainen

Tervehdys!

Väriiloisteinen kaunis syksy on muuttumassa talveksi, ja nyt on aika istahtaa hetkeksi kynttilänvalon lämpöön miettimään kuluneen vuoden tapahtumia; katsella ympärilleen ja todeta, miten hyvin asiat meillä ovatkaan. Lähimmäiset ympärillämme ja hiukan kauempanakin ovat erittäin tärkeitä ja he ansaitsevat paljon kiitoksia, sillä yrittäminen vie paljon yhteistä aikaa.

Yrittäminen ei ole itsestäänselvyys, se vaatii ponnisteluja ja luopumista joistakin asioista ja monesti lähes koko vuorokausi kuluu yritystoiminnan harjoittamiseen. Yrittäminen on tänä globalisaation aikana tuonut merkittäviä haasteita eri toimialoille ja se vaatii suuria uhrauksia yrittäjiltä ja heidän lähimmäisiltään. Omasta ja lähimmäisten hyvinvoinnista pitää huolehtia, ja perheelle ja itselleen on muistettava löytää aikaa.

Olen itsekin toiminut yrittäjänä ja luulen tietäväni, mistä yrittämisessä on kyse. Siksi arvostan teitä kaikkia yrittäjiä todella paljon. Teette hyvää ja tärkeää työtä kukin omalla toimialallanne ja vallitsevan markkinatalousajattelun aikana tiedän, että tulette menestymään.

Nykyisessä työssäni Vaasanseudun Kehitys Oy:ssä työskentelen yritysasiamiehenä ja vastaan energia-, metalli- ja ICT -alojen kehittämisestä seudulla. Työtehtäviini kuuluu yhteydenpito seudun yrittäjiin sekä heidän kehitystarpeidensa kartoitus ja neuvonta. Olen tavannut työssäni useita yrittäjiä ja tullut yhä vakuuttuneemmaksi siitä, että täällä osataan yrittää ja myös olla reiluja pohjalaiseen tapaan.

Reiluudesta puheen ollen, viitisen vuotta sitten teimme päätöksen muuttaa perheen kanssa maalta kaupunkiin, tänne maaseudun rauhaan Isonkyrön Korttesluomaan, “keskelle eimitään”. Vaikka aluksi kaikki hiljaisuus hämmästyttikin, niin pikkuhiljaa mieleen alkoi nousta ajatus: Miksi emme olleet muuttaneet tänne aikaisemmin? Asuminen ja täällä olo on ollut mukavaa, kun naapuritkin ovat ottaneet niin kivasti vastaan. Apua on saanut remontointiin ja muuhun tekemiseen ihan pyytämättä.

Me Vaasanseudun Kehitys Oy:ssä pyrimme edistämään koko seudun elinkeinoelämää tarjoamalla elinkeinoneuvontaa ja koordinoimalla seudullisia yrityspalveluita. Tavoitteena on voida tarjota koko seudun yrityspalvelut yhdeltä luukulta – meiltä. Tässä tehtävässä tarvitaan yhteistyötä ja yrittäjähenkisyyttä!

Kannustusta yrittämiseen! Ottakaa yhteyttä minuun, jos pohdituttaa jokin yrittämiseen liittyvä asia tai vain kertoaksesi kuulumisiakin.

Hyvää jatkoa yrittämisen merkeissä!
Kari Huhta
Yritysasiamies VASEK

Raija Melasen puhe sankarihaudalla 6.12.2004

Kunnioitettu Itsenäisyyspäivän Kirkkovieras.

Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on, maanpiiri ja ne jotka siinä asuvat. P.s.24:1.

Aamulla olemme nostaneet siniristilippumme salkoon,
joka liehuu vapaan isänmaamme kiitosta ja kunniaa.

Arvoisat sotiemme invalidit ja veteraanit, te ette tahtoneet sota, mutta teitte velvollisuutenne. Kodin, uskonnon ja isänmaan hyväksi. Uhrin ansiosta lippu liehuu.

Myöskin te, arvoisat lotat ja kotirintamanaiset olette omalta osaltanne ollut vaikuttamassa siihen, että saamme elää vapaassa maassa.

Vaikeista olosuhteista miesten oli lähdettävät, jätettävä huono porukka kotiin. Esimerkiksi isäni lähtiessä sotaan, jäi äitini lapsivuodekuumeeseen. Viikkotolkulla oli kuumetta yli 40C. Tohtori Airo oli sanonut, "minulta on neuvot loppuneet, ei kannata enää tulla puheilleni." Olin kahden viikon, veljeni kahden vuoden ikäinen.

Teidän sukupolvenne on kantanut suuren vastuun. Se aika ei ollut helppoa kenellekään. Pieni kansa taistelemassa suurvaltaa vastaan. Oli tartuttava aseeseen ja käytettävä sitä. Vaihtoehtona oma kuolema ja koko kansan tuho.

Samuelin kirjassa Daavid voittaa Goljatin lingolla ja kivellä. Pieni ja suuri vastakkain. Daavid nuorukainen oli matkassa Herran Sebaotin nimessä, Goljat, iso mies ja sotilas, omaan voimaansa luottaen. Samoin Suomen pieni, sitkeä kansa, oli paljon polvillaan Herransa edessä täällä kotona, niinkuin miehet siellä rintamalla. Jumalaan uskoen ja turvaten selvittiin sodasta. Vapautemme säilyttäen.

Raskaita menetyksiä toki oli. Kaunis Karjala menetettiin, evakkotie oli edessä. Eikä ollut helppoa sopeutua vieraisiin olosuhteisiin. Nöyrinä Jumalan tahtoon tyytyen ja luottaen he matkaansa tekivät. Koti oli Karjalassa, asunto Isossakyrössä.

Kiitollisina muistamme sankarivainajia. He lunastivat verellään meille tämän maan. Isien kaatuessa perheet jäivät lopullisesti huoltajaa vaille. Eräs äiti useasti muisteli kuinka vaikeaa se aika oli, kun hän jäi yksin kuuden pienen lapsen kanssa. Puolivuoti as oli nuorin. Työ oli raskasta miesten työtä. Sitä oli tehtävä, että sai elannon lapsilleen.

Edesmennyt sotainvalidi kertoi 80-vuotis päivänään että vasta vähän aikaan hän oli saanut nukutuksi ilman painajaisia. Monien miesten arkitodellisuus on ollut samanlaista vuosikymmenet. Näistä asioista ei saanut puhua; raunioitunut maa oli jälleenrakennettava, raskaat sotakorvaukset maksettava. Kaiken lisäksi kaikesta oli pulaa.

Nämä samat sotiemme miehet ja naiset ovat kaiken tehneet. Me jälkipolvi olemme saaneet elää vauraassa, turvallisessa maassa. Kasvattaa ja kouluttaa lapsemme. Meillä on fiksuja nuoria, uskon ja luotan heidän kantavan vastuuta maastamme ja niistä lähimmäisistä jotka apua tarvitsevat. Isiemme perintö velvoittaa myöskin heitä. "Veljeä ei jätetä". Sankarivainajain haudoilla olevat ristit puhuvat meille, ettemme unohtaisi sitä isänmaata, joka on tuolla ylhäällä. Jumalan poika Jeesus Kristus vapaaehtoisesti kulki raskaan tien Getsemaanesta Golgatan ristille ja vuodatti pyhän verensä meidän syntiemme tähden ja näin lunasti meidät vapaaksi synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta.

"Totisesti, Herran on maa ja kaikki mitä siinä on, maanpiiri ja ne, jotka siinä asuvat"

JOULUISIA TUNNELMIA

Jos ei olisi joulua?

Olisiko laulua enkelten, iloa pienten sydänten?

*Olisiko ihmisten tahtoa hyvää,
mielen rauhaa, niin hiljaista syvää?*

*Olisiko valoa keskellä syksyn synkeän,
mikä poistaisi mielestä kaiken ikävän?*

*Olisiko syntymäjuhlaa Vapahtajan,
armon suurta Jumalan?*

*Lumen alle koivut kaartuu
taipuen, vaan murru ei.
Talven kaamos mieliin saapuu,
joulunaika sen jo vei.*

*Hiljaa kantaa hallan taakan
puu tuo uljas nukkuen.
Kevään tullen hulmahtaahan
kukkaan kera silmujen.*

*Valotta käy ankeaksi
taival meille päällä maan.
Toivon tuopi Jeesus-lapsi
taivasosaan ihanaan.*

*Keskellä syksyn synkeän sään
näen valon tulvivan pimeään.*

*Valo täyttää kadut ja ikkunain pielet,
niin myös työhön väsyneet ihmisten mielet.*

*Ja kesken arkisen kiireen ja pauhun,
kuulen jo kaukaisen lapsuuteni joulun laulun.*

*Vaikka puuttuis joulustain lumen valkeus,
olis jäljellä joulun lumous!*

Sodan ja rauhan tie

Isonkyrön opastuskeskus on Suomessa ainutlaatuinen

Historia elää Pohjanmaalla väkevänä. Kertomukset entisaikojen tapahtumista tunnetaan ja niiden paikkoja osataan osoittaa tarkasti. Menneisyys on muokannut meidän perinteistämme, kielestämme, rakennuksistamme ja kansanluonteestamme erilaisen.

Pidettiin Pohjanmaata pitkälle 1700-luvun lopulle saakka aivan omana valtakunnan osanaan — puhuttiin “Suomesta, Ruotsista ja Pohjanmaasta”.

Tälle pohjalle on vuodesta 2002 alkaen rakennettu uutta matkailureittiä, Sodan ja rauhan tietä. Noin 300 km mittainen reitti kulkee Alavudelta Kuortaneen ja Lapuan kautta Ylistaroon ja Isoonkyröön, sieltä Vöyrille ja Oravaisiin, Vähäänkyröön ja Vaasaan sekä meren yli Ruotsin Länsi-Pohjaan päättyen Hörneforsiin. Olivathan Länsi-Pohja ja Itä-Pohja — Västerbotten ja Österbotten — vuosisatojen ajan samaa maakuntaa.

Reittiä rakentaa Interreg-rahoitteinen Merenkurkun historia-matkailuhanke, jota hallinnoi Helsingin Yliopiston Ruralia-instituutti Seinäjoella. Hankkeen ensimmäinen vaihe päättyi kesällä, ja toinen vaihe alkoi elokuun alussa. Sodan ja rauhan tie kokoaa yhteen alueen matkailu- ja kulttuurialan yrittäjiä tarjoamalla heille yhtenäisen teeman ja markkinointikanavan.

Uutuutena reitin varrelle on pystytetty kolmisenkymmentä informaatiotaulua sekä avattu kolme uutta opastuskeskusta, neljäntenä toimii Oravaisten Vänrikki Stoolin keskus. Se, samoin kuin

Kuortaneen ja Länsi-Pohjan Sävarin opastuskeskukset kertovat Suomen sodan (1808–09) vaiheista. Neljäntenä avautui viime vappuna Isonkyrön opastuskeskus, joka kertoo suuren Pohjan sodan (1700–21) ja siihen liittyneen Suomen miehityksen eli isonvihan (1713–21) tapahtumista erityisesti pohjalaisten naisten näkökulmasta.

Suuren Pohjan sodan viimeinen kenttätaistelu

Ruotsista oli tullut 1600-luvulla pitkällisten sotien seurauksena eurooppalainen suurvalta, jossa Itämeri oli sisämeren asemassa. Luonnollisesti alueitaan menettäneet naapurimaat eivät tästä pitä-

neet. Kun Ruotsin kuninkaaksi sitten kruunattiin vain 15-vuotias Kaarle XII, naapurimaat Venäjä, Saksi ja Tanska hyökkäsivät ruotsalaisille alueille. Ensimmäisenä tullen joutui Riian kaupunki Latviassa, jota puolusti joukko suomalaisia rykmenttejä, mm. Pohjanmaan rykmentti.

Tästä sai alkunsa 21-vuotinen suuri Pohjan sota — aikansa maailmansota, joka kosketti ruotsalaisia, suomalaisia, venäläisiä,

baltteja, norjalaisia, tanskalaisia, saksalaisia, turkkilaisia, brittejä ja skotteja. Ruotsin armeijan sotilaat, joita kutsuttiin useiden Kaarle-nimisten kuninkaiden mukaan *karoliineiksi*, olivat valioluokkaa:

Sodan ja rauhan tie kokoaa yhteen alueen matkailu- ja kulttuurialan yrittäjiä tarjoamalla heille yhtenäisen teeman ja markkinointikanavan.

Isonkyrön opastuskeskus kertoo 1700-luvun ja erityisesti suuren Pohjan sodan ja Napuen taistelun tapahtumista.

Luonnollista kokoa oleva rekonstruktio paitsi kuvaa taistelun kiivautta, myös kertoo paljon aikakauden sotilaspuvuista ja aseista. Sodasta ja sen eri yksityiskohdista saa lisätietoa pohjalaismalliseen kaappiin sijoitetusta multimediaohjelmasta. Ryhmät voivat saada oppaakseen jopa aidon karoliinisotilaan...

(Kuva: Jari Eloranta / Helsingin Yliopisto.)

hyvin koulutettuja, hyvin varustettuja, sitkeitä ja kuolemaan asti uskollisia ihailulle soturikuninkaalleen.

Kaarle XII ei kuitenkaan malttanut pysyä alun puolustussodassa, vaan sekaantui armeijoiheen maailmanpolitiikkaan. Ja lopulta onni kääntyi Pultavan taistelussa 1709, minkä jälkeen kuningas pakeni Turkkiin. Nyt Venäjän tsaari Pietari I keskittyi hankimaan suojavyöhykettä rakenteilla olevalle uudelle pääkaupungilleen, jolle oli antanut oman nimensä.

Pala palalta venäläiset miehittivät Suomen ilman että Suomen joukkojen ylipäällikkö Georg Lybecker olisi edes määrännyt sotilaitaan taisteluun. Vasta kun hänen tilalleen lopulta vuosien valitusten jälkeen nimitettiin Carl Gustaf Armfelt, armeija alkoi puolustautua venäläisiä vastaan ensin Pälkäneellä ja perjantaina 19.2.1714 Isonkyrön Napuella.

Napuen taistelu oli sodan viimeinen suuri kenttätaistelu. Se oli myös kamppailuista ainoa, jossa talonpojat taistelivat vakinaisen armeijan rinnalla.

Napuen taistelu oli niin raju, että venäläisten ylipäällikkö kreivi Golitsyn vertasi raportissaan sitä Pultavaan. Venäläiset myös luulivat, että suomalaiset oli juotettu humalaan. He eivät uskoneet kenenkään hyökkäävän niin rajusti selvin päin, mutta eivät ottaneet huomioon sitä, että suomalaiset taistelivat kirjaimellisesti henkensä edestä. Taistelussa kaksinkertaista ylivoimaa vastaan he kuitenkin menehtyivät lähes viimeiseen mieheen. Vähästä-kyröstä ja Vöyriltä kaatui kahden tunnin aikana Napuella enemmän miehiä kuin koko toisessa maailmansodassa.

Napuen häviön jälkeen viholliset hävittivät Pohjanmaata "tulella ja miekalla". Heille oli annettu käsky tehdä maakunnasta 100 km levyinen kuollut vyöhyke, jotta ruotsalaiset eivät pääsisi hyökkäämään sen kautta venäläisten selustaan. Lisäksi siviilien nousu vihollista vastaan herätti venäläisissä suurta epäluuloa pohjalaisia kohtaan — muualla Suomessa siviilit olivat alistuneet vastustelematta miehittäjän tahtoon. Pohjanmaa olikin Suomen maakunnista ainoa, jonka väkiluku väheni isonvihan vuosina.

Isonkyrön opastuskeskus on monessa mielessä ainutlaatuinen. Siellä esimerkiksi kerrotaan korostetusti naisten vaiheista — ovathan naiset ja lapset ovat aina sota-aikaan jääneet huolehtimaan kodista miesten lähtiessä taisteluihin.

(Taiteilija Heikki Laaksosen maalaus opastuskeskuksessa. Kuva: Kaisa Ikola)

Suuri Pohjan sota ensimmäisenä esillä Isossakyrössä

Suurta Pohjan sotaa ja isoavihaa on kuvattu Suomen historian raskaimmaksi ajanjaksoksi paitsi tapahtuneiden raakuuksien, myös pitkän kestoensa vuoksi. Siitä on säilynyt lukemattomia yhä eläviä tarinoita, ja paikallisesti taisteluiden muisto elää ainakin Pälkäneellä ja Isossakyrössä.

Valtakunnallisella tasolla isoavihaa tuotiin esiin propagandamielessä kohta itsenäistymisen jälkeen, mutta sittemmin siitä ei ole paljonkaan puhuttu. Eihän se lopulta ollut poliittisesti yhtä merkittävä kuin Suomen sota, jonka jälkeen Suomen valtiollinen asema muuttui. Ruotsalaisessa historiankirjoituksessa suurta Pohjan sotaa kyllä käydään läpi, mutta silloin unohdetaan yleensä mainita kokonaan suomalaisten osuus sodassa — 1/3 karoliiniarmeijasta oli suomalaisia — ja Napuen taistelu.

Suuresta Pohjan sodasta ei ole aikaisemmin ollut Suomessa myöskään minkäänlaista suurempaa pysyvää näyttelyä, vaan esim. Sotamuseossa aihe sivuutetaan lyhyesti. Niinpä Sodan ja rauhan tien Isonkyrön opastuskeskus on jo itsessään ainutlaatuinen. Kyseessä ei ole museo, vaan näyttelyn tarkoitus on antaa kuva 1700-luvun Pohjanmaasta,

pohjalaisten kohtaloista sotavuosina ja jälleenrakennuksen aikana.

Luonnollisesti näyttelyssä painottuvat Napuen taistelun tapahtumat. Taistelua selvennetäänkin mm. armeijoiden mittasuhteita 1:1 kuvaavalla asetelmalla sekä kenraali Armfeltin taisteluraporttiin perustavalla, luonnollista kokoa olevalla taistelurekonstruktioilla. Sen ovat valmistaneet *Arja Jäppinen* Jyväskylästä ja *Sirpa Ala-Louko* Seinäjoelta. Taustalla näyttelyssä soi uusi sävelteos, jonka ilmajokelainen

Erkki Rajamäki on säveltänyt Narvan marssiin ja Jumala ompe linname virren teemoista.

Suurta Pohjan sotaa ja isoavihaa on kuvattu Suomen historian raskaimmaksi ajanjaksoksi

Opastuskeskuksessa, jota myös Karoliinikeskukseksi nimitetään, vierailija voi lukea faktatekstejä, tutkia karttoja ja kuvia sekä perehtyä multimediaohjelmaan. Koskettamalla tietokoneen näyttöruutua saa esille tekstin, kuvan ja äänen avulla välitettyä tietoa haluamastaan aiheesta, kuten esimerkiksi Pohjanmaan rykmentin vaiheista tai

karoliinien kuolonmarssista Norjan tuntureilla. Kaikki näyttelyn tekstit niin seinillä kuin multimediaohjelmassakin ovat luettavissa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, kesään 2006 mennessä myös venäjäksi. Eihän kyseessä ole vain isokyröläisten tai vain pohjalaisten, vaan koko Pohjois-Euroopan historia.

Jos naiset eivät olisi jaksaneet...

Yleensä sota nähdään miesten historiana, vaikka naiset joutuvat siinä yhtä lailla kärsimään. Onkin sanottu, että jos naiset eivät olisi jaksaneet isonvihan vaikeina vuosina, Suomen kansaa ei enää olisi. Siksi Karoliini-keskuksessa korostetaan ensimmäisen kerran naisnäkökulmaa sotaan sekä fakto-teksteissä että erillisessä kertomuksessa.

Tarkoitus on, että kävijä voi poimia näyttelystä haluamansa: lukea fakto-tekstit kokonaan tai niistä vain kiinnostavimmat, tai keskittyä ainoastaan kertomukseen. Vaikka se on kuvitteellinen, kerrotut tapahtumat perustuvat tutkittuun historiaan. Kertomusta täydentävät ylistarolaisen taiteilija *Heikki Laaksosen* maalaamat öljyvärityöt. Avajaisista alkaen tätä "Maijan tarinaa" on toivottu kirjaksi, ja kesään 2006 mennessä se julkaistaankin kolmena kuvitettuna kieliversiona, suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kirjaa voi ostaa mm. opastuskeskuksista muistoksi itselle tai vaikka tuliaiseksi ulkomaille.

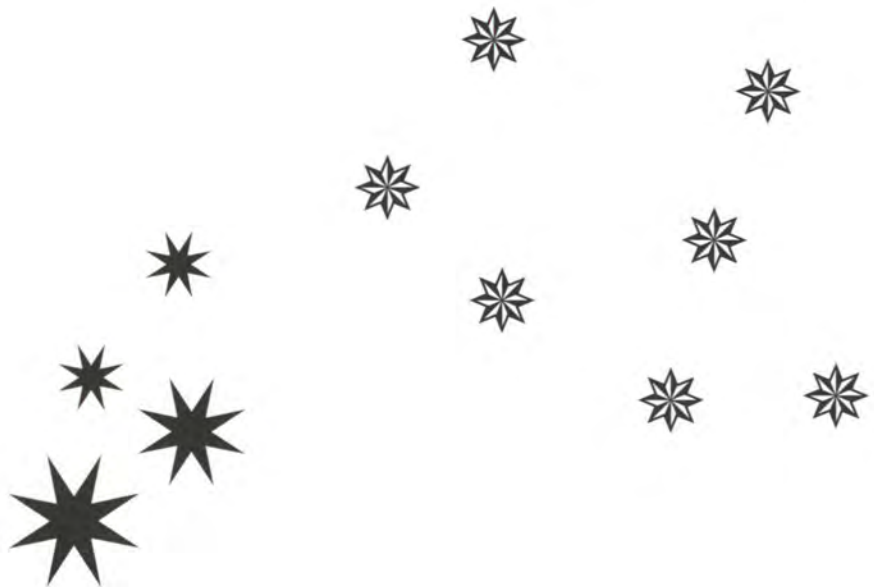
Ensimmäisenä toimintakesänä Karoliinikeskusta ylläpiti Isonkyrön kunta yhteistyössä Reserviupseerikerhon kanssa. Aukioloaikoina paikalla on opas, mutta näyttely on rakennettu siten, että siihen voi tutustua myös omin päin. Tavoitteena on kehit-

tää opastuskeskuksesta Isonkyrön matkailun infopiste, jonne yrittäjät tuovat omia esitteitään ja jonka kautta voi muutenkin saada tietoa lähialueen matkailupalveluista. Tähän päästään yhteistyöllä ja kaikkien asianosaisten omalla aktiivisuudella, kun tietoa opastuskeskuksesta ja sen mahdollisuuksista levitetään yhtä lailla Merenkurkun historia- matkailuhankkeen kuin paikallistenkin tahojen kautta.

Vielä ei kukaan rohkea yrittäjä ole lähtenyt pyörittämään kahvila- tai myymäläpalveluja näyttelyn yhteydessä, mutta toivottavasti sekin vielä tapahtuu. Historian elävöittäminen on kasvava kiinnostuksen kohde sekä Suomessa että Euroopassa, ja tarvetta olisi vaikkapa historiallisia kankaita, koruja, astioita, kirjoja jne. myyvälle yritykselle. Paikallistaholta onkin tullut mm. erinomainen ehdotus siitä, että useita historiaan liittyviä toimintoja keskitettäisiin samoihin tiloihin. Tämä loisi paranevia edellytyksiä myös yrittäjyyteen ja ympäri- vuotisuuteen samassa yhteydessä.

Kaisa Ikola
projektisuunnittelija
Merenkurkun historiamatkailuhanke

Lisätietoja: www.sodanjarauhantie.fi

Tonttujoukko silloin varpahillaan...

Suomalaisessa kansanperinteessä tontuilla on taattu paikka jonkinlaisina talon hyvinä haltijoina. Ne asuivat yleensä hämyisissä paikoissa, kuten riihissä, saunoissa, talleissa ja navetoissa.

Tontut suorittivat pieniä palveluksia ja hyviä töitä talon parhaaksi, mutta jos niitä kohdeltiin huonosti, ne saattoivat ärsyyntyä ja silloin saattoi tapahtua jopa onnettomuuksia. Vähän pelottaviakin ne olivat.

Haltijatontut olivat pieniä vanhoja ukonkäppänoitä, harmaita kuin talvinen hämähä.

Tonttu-nimitys ei ole alun perin liittynyt jouluun. Joulutonttuja vanhempia ovat haltijatontut. Ennen vanhaan tontuiksi on sanottu haltioita, jotka asuivat taloissa ja muissa rakennuksissa. Uskottiin, että tonttu tuli siitä henkilöstä, joka talosta ensimmäisenä kuoli ja siitä, joka talon oli rakentanut tai sytyttänyt uudessa talossa ensimmäisen tulen. Tonttu oli paikan haltuunottaja, haltia. Tonttu oli kuin talon vanha vaari, joka tekee hiljaksi talon töitä, vahtii ja valvoo öisin, kun muut nukkuvat. Tontut asuivat ihmisten kanssa, mutta pysyttelivät piilossa heiltä. Ne liikuskelivat mieluiten öisin ja illan hämärässä. Talonväki kunnioitti niitä ja piti niistä hyvää huolta. Tontulle vietiin ruokaa paikoille, joissa sen tiedettiin viihtyvän. Viimeiset saunojat jättivät aina

tontulle löylyä ja vettä. Navetassa sille on annettu lypettäessä ensimmäiset maitopisarot.

Haltijatontut olivat pieniä vanhoja ukonkäppänoitä, harmaita kuin talvinen hämähä.

Asuinrakennuksessa oli talo- tai kotitonttu, saunassa saunatonttu, riihessä riihitonttu, tallissa tallitonttu ja myllyssä myllytonttu. Periaatteessa ne olivat ahkeria ja hyväntahtoisia, mutta tontuilla oli kuten ihmisilläkin, oma persoonallisuutensa. Toiset olivat luonteeltaan lauhkeita, toiset

kiivastuivat helposti. Talonväki tiesi, että tonttua ei saanut suututtaa, pilkata tai laiminlyödä, sillä jos se suuttui, kosto seurasi varmasti. Tavallinen kosto oli polttaa asuin- tai riihirakennus. Pelättiin myös, että tonttu talon jättäessään veisi talon hyvän onnen mukanaan.

Suomalaisessa joulunvietossa perinteisten juhlapäivien käytäntöön on yhdistynyt uudempaa kansainvälis-

**Lapset piti
1800-luvulla
kasvattaa
tottelevaisuuteen,
kiltteyteen ja
hyviin tapoihin.**

tä jouluperinnettä joulupukkeineen, tonttuineen ja muine tapoineen. Vaikka Skandinavian suunnalta rantautunut varsinainen joulutonttu alkoi seikkailia suomalaisten mielikuvissa ja leikeissä vasta 1800-luvun loppupuolelta lähtien, oli sen helppo kotiutua haltioiden jo valmiiksi kansoittamaan maahan. Joulutonttua voikin sanoa yhteispohjoismaiseksi hahmoksi. Monien lapsuusmuistoihin kuuluu kansakoulujen ja yhdistysten joulujuhlat piirileikkeineen ja tonttukkoineen.

Tontun esikuva löydettiin vanhasta kansanperinteestä, tanskalaisista haltiatarinoista 1800-luvulla. Kun talonhaltiatonttu yhdistettiin saksalaisperäisiin joulutapoihin, kuten joulupukkiin ja joulukuuseen saatiin joulutonttu, iloinen satuolento, joka muistuttaa ulkonäöltään vanhaa talonhaltiatonttua. Sillä on suorat housut, polviin ulottuva mekko ja hiippalakki. Puvun esikuvana on keskiaikainen miehen arkipuku. Haltiatontun alun perin harmaa puku punaisine hiippalakkeineen muuttui myöhemmin kokopunaiseksi.

Joulutonttu sopi hyvin 1800-luvun perhekeskeiseen kulttuuriin. Maalaisyhteisössä talonhaltiatonttu välitti arvoja, jonka sisältö oli lyhyesti: tehkää työnne ja olkaa ihmisiksi.

Jouluun nämä tontut liittyivät kuitenkin vain siten, että niitä piti muistaa jouluyönä. Tuo muistaminen oli tavallisesti vadillinen riisipuuroa, joka vietiin jouluyöksi navettaan tai talliin.

Joulutonttu tosin poikkesi suuresti kansanuskon maailmasta. Eri alojen haltijoihin uskoivat kaikenikäi-

set ja niiden valvonnan sekä kurinpidon vastuukenttä oli laaja. Joulutonttu on aina ollut korostuneen myönteinen hahmo, lasten kiltteyden vaalija ja palkitsija.

Alkuperäinen kodinhaltija eli kotitonttu sijoittui tiukasti asumusten läheisyyteen.

Joulutonttu sen sijaan ei usein ikkunaa pidemmälle tullut. Sen asuinpaikka sijaitsi kotipiirin ulkopuolella, metsän ja luonnon helmassa.

Pohjoismaisen hahmonsa se sai ruotsalaistaiteilija Jenny Nyströmin kädestä. Harmaa- tai punanuttuisen hahmon vaalijana jatkoivat monet tunnetut suomalaistaiteilijat, kuten Martta Wendelin ja Rudolf Koivu.

Joulukorttien kuva-aiheissa kuin myös muissa joulurekvisiitissa joulupukki ja tontut menevät muiden aiheiden edelle. Tontun olemus on kokenut vain vähän muutoksia vuosien varrella, niin syvälle tämä hahmo on mieliimme piirtynyt.

Joulutontun tehtäväksi tuli toimia joulupukin apulaisena kasvatustyössä. Lapset piti 1800-luvulla kasvattaa tottelevaisuuteen, kiltteyteen ja hyviin tapoihin. Haltiatonttu oli yksineläjä kun taas joulutonttu viihtyi joukossa. Suomessa tontut asuvat joulupukin kanssa Korvatunturilla, missä joulupukin paja on sijainnut ainakin 1920-luvulta lähtien. Ne tekevät myös lasten lahjat. Joulu lahjoineen sopii kiltteyden edistäjäksi. Joulupukkihan tuo lahjoja vain kilteille lapsille. PV

Tontut - hiippalakkihistoriaa osa 2

Tontun esikuva

Tonttuja isokyröläisten joulukauppojen hyllyillä.

Kukkakaupiaan kaunis maailma

Isonkyrön Kukka ja Lahja vuoden 2005 yrittäjä

Se oli marraskuu vuonna 1987, kun aloitin kukkakauppiiana, muistelee Isonkyrön Kukka ja Lahja-kaupan perustaja Hilikka Huhtamäki.

- Kävin Kukkakauppiasliiton peruskursseilla ennen kuin ryhdyin kukkakauppiaksi. Myöhemminkin olen käynyt monenlaisilla teemapäivillä ja kursseilla saadakseni uusia ideoita ja pitääkseni taitoja yllä. Tällä alalla on tärkeää pysyä ajan hengessä mukana.

Kaupassa on tarjolla viherkasveja, ruukku- ja leikkokukkia mutta tärkein palvelu on sidontatyö. Kukka-asetelmia tarvitaan moniin juhliin aina häistä hautajaisiin. Kukkakauppias on työnsä puolesta mukana monissa ihmiselämän kohokohtissa ja miksei arkeakin ilahduta kimppu kukkasia.

- Vuosien varrella on tapahtunut sellainen muutos ettei enää osteta pelkkiä leikkokukkia vaan usein halutaan sidottu kimppu tai tuodaan maljakko mihin tehdään juuri halutunlainen asetelma. Nykyään tilataan hyvin paljon etukäteen eikä vain poiketa hakemaan kukkasia. Käsityön osuus on ratkaisevasti lisääntynyt alalla. Sidontapalvelu onkin kukkakauppiaitten kilpailuvaltti yhä lisääntyvien markettien kukkatarjontaa vastaan.

Sunnuntaisin kesäaikaan on kaupan eteisessä itsepalvelu. Eteisessä on valmiita kukkakimppuja ja maksun tai maksulapun voi sujauttaa oven luukusta.

Omaa lempikukkaa ei kauppialla ole, mutta tunnustaa pitävänsä valkoisista kukista. Jatkuvaan värien ja

lajikkeiden runsauteen tulee kylläisyyden tunne ja silloin yksinkertaisuus on parasta.

Liikkeessä on vakituisina työntekijöinä kaksi osaaikaista, mutta toki sesonkiaikoina kuten joulunaikaan enemmänkin apulaisia käärii joulukukkia pakettiin. Työntekijöillä on hyvä yhteishenki, kaikki tekevät mitä kulloinkin on tarpeen.

- Omaan kivaan tulee kaupassa pidettyä, joskus tulee höpötettyä liikaakin, myöntää Hilikka. Mutta työssä viihtymiseen välitön ilmapiiri vaikuttaa.

Kauppias viihtyykin työmaalla niin arkena kuin pyhinä, työpäivät venyvät usein yömyöhälle, kun kaikki pitää saada valmiiksi seuraavan päivän juhliin. Alan varjopuoliin kuuluu sesonkivuonaisuus kun ruuhka-aiheita tasaamaan tarvitaan yhtäkkiä väkeä, joka vielä osaa käsitellä kukkia.

- Parasta kuitenkin on kun vilskettä piisaa ja saa olla ihmisten kanssa tekemisissä. Sopiva kiire pitää ihmisen virkeänä.

Aina ei ole kukkakauppiaan elo ollut pelkkää ruusuilla tanssimista. Vaikea keuhkosairaus varjosti elämää monta vuotta aiheuttaen pitkiä sairauslomia. Nyt on tervehtymistä kestänyt parin vuoden ajan.

- Sairastaminen opetti olemaan kiittolinen jokaisesta päivästä, jolloin saa töihin tulla. Nautin työstäni kovasti vaikka olen myös oppinut ottamaan itselleni aikaa.

Epäsäännöllinen työ asettaa omat rajansa harrastuksiin. Jos aikaa jää, niin puutarhan hoito on yksi mieluisista puuhista. Rakkaat lapsenlapset Liina-Kaisa ja Aapo ovat aina mumman mielessä ja jos vain työt sallii niin Helsinki on suuntana.

- Elämältä toivon vain että saisi olla terveenä eläkepäiviin saakka ja että se päivä olisi vielä kovin kaukana.

Omaa lempikukkaa ei kauppialla ole mutta myöntää pitävänsä eniten valkoisista kukista.

Marja-Terttu Mielty'n näyttely Isonkyrön kirjastossa

Isonkyrön kirjastossa oli syksyllä 2005 esillä Marja-Terttu Mielty'n 22 pastelliteosta.

- Aikaisemmin maalasin enemmän öljyllä ja paletti-veitsellä, mutta miellyn pastelliliidun keveyteen. Minua kiehtoo kuvata yksityiskohtia ja liiduilla niihin pystyy pureutumaan paremmin. Liiduilla voi maalata samalla tavoin päällekkäin kuten öljyllä mutta jälki on ilmavampaa. Sitäpaitsi öljyllä maalatessa on pakko suojata niin itsensä kuin ympäristönsä, vertailee Marja-Terttu.

Aiheet tauluissa vaihtelevat; ihmishahmoja, asetelmia jopa vanhat monorauskat ovat löytäneet paikkansa kuvan keskeisenä teemana. Mutta yksi yhteinen tekijä löytyy, viivat luovat jännitettä tauluissa joskus himmeänä aavistuksena tai vahvoina rajoina pilkkoen kuvan selkeisiin osiin. Mielenkiintoinen ja uusi piirre tauluissa oli kuvaa ympäröivään pahviin maalattu lisäinformaatio kuvan aiheesta. Näin muodostui kolmiulotteinen vaikutelma.

- Kakarasta asti on kynä pysynyt kädessä, naurahtaa Marja-Terttu, mutta pelkkä taide ei elätä, muutakin täytyy tehdä. Kun töistä on vapaata, tulee joskus maalattua aamusta iltaan. Teosta ei malta jättää kesken kun on sellainen vire päällä.

Kuvan tekoon liittyy päivätyökin. Valokuvaamo Studio Mielty Tervajoelta on siirtynyt Isonkyrön keskustaan, entisiin K.J.Mielty'n tiloihin. Aikaisemmin Marja-Terttu toimi kuvaamataidon opettajana joten kuvan teko on seurannut mukana leipätyössäänkin.

Valokuvissa pätee pitkälti samat säännöt kuin taitteessakin, joten siltäosin molempien tekemisten osat alueet tukevat toisiaan.

Näyttelyitä Marja-Tertulla on ollut ympäri Suomea. Viime keväänä Tampereella, vuonna 2004 Lapualla ja Ylihärmässä, 2002 Helsingissä ja 2000 Vaasassa.

Arvi Mäkynen

Isokyröläinen yrittäjä Arvi Mäkynen kuoli 10.4.2005. Arvi syntyi Isonkyrön Luomankylässä 21.8.1914 monilapsisen pienviljelijäperheen esikoisena.

Ensimmäisen tuntuman "liike-elämän" kovuuteen Arvi kertoi hankkineensa jo pikkupoikana kaneja kasvattamalla ja myymällä. Tarvittava pieni alkupääoma oli saatu isältä. Kaniinit lisääntyivät ja niitä alkoi saada vähän myytyäkin, joten kanikoppeja piti laajentaa. Pian kuitenkin isommat pojat keksivät höynäyttää nuorta liikemiehenalkua tarjoamalla kaniinien maksuksi arvontonta rihkamaa - tietenkin lennokkaiden myyntipuheiden saattelemana.

Niinpä hyvin alkanut bisnes karahti kiville. Kaniinit loppuivat, samoin käyttöpääoma. Käteen jäi vain epäviereinen huuliharppu, vaatimaton linkkuveitsi ja jokunen muu arvoton esine. Nolona Arvi joutui pyytämään isältään uutta starttirahaa.

Tehtävä ei ollut niitä helpoimpia, sillä Jaakko-isän jyrkkä motto kaikkeen rahankäyttöön oli: "Sitä ei osteta mitä tarvitahan, vain sitä ostetahan, mitä iliman ei tulla millään toimehen." Säästäväisyys juurtuikin vahvasti Arvin luonteeseen ja sitä hän ehtimiseen teroitti seuraavallekin sukupolvelle.

Suorien pajunoksien kuoriminen ja myynti kauppaan määrämittäisinä nippuina oli jokakesäinen lisätulojen lähde. Pajuista valmistettiin tehdastyönä koreja ja muita tarve-esineitä. Muoviaika ja kauko-idän halpatuonti olivat vielä vuosikymmenien päässä. Nuoren pojan suuri haave oli oma pienoiskivääri. Sen hankinnassa oli yhtenä vaikuttimena halu ansaita omaa rahaa. Tuolloin oravien metsästäys oli yleistä ja oravannahoista sai jonkinmoisen hinnankin.

Omat tienestit eivät pienoiskiväärin ostoon vielä riittäneet eikä isä-Jaakko lämmennyt ajatukselle ollenkaan. Lopulta poika keksi vetää oikeasta narusta. Arvi alkoi hämmästellä isälleen, kuinka eräs tuttu talo oli rikas, kun niillä on oma pienoiskiväärikin.

Talo ei ollut tietenkään yhtään naapureitaan kummempi, pikemminkin päinvastoin, mutta heillä sattui olemaan se mikä Mäkynen talosta puuttui. Isä meni lankaan, ja lopen kyllästyneenä koko aiheeseen tokaisi, ettei

pienoiskivääri nyt sentään koko maailmaa maksa ja niin ase hankittiin.

Isänmaan asialla

Arvista kehittyi taitava metsästäjä ja ampuja. Siksi olikin luonnollista, että poika liittyi suojeluskuntaan heti kun se oli mahdollista. Toki siihen vaikutti myös körttihenkisen kodin vahva isänmaallisuus. Suojeluskunta-ammunnoissa Arvi voitti palkintoja ja sai armeijassakin erikoiskohtelun uuden aselähteyksen tullessa joukko-osastoon. Yhä mieltä lämmittävänä muistonaan hän kertoi saaneensa lähetin toimittaman kutsun tulla ensimmäisenä valitsemaan uusien pystykorva-kiväärien joukosta mieleisensä ase. Raskas ja pitkä asevelvollisuusaika sotineen toi jotakin hyvääkin tullessaan, syrjäisen Luomankylän poika näki maailmaa. Tuli tutuksi Helsinki, jonka komennuskompaniassa Arvi palveli. Pitkä taival johti muillekin paikkakunnille sekä etenkin koluamaan omia ja itänaapurin korpia vuosikausiksi. Sotilaspassin mukaan alikersantille kertyi palvelusaikaa 5 v 5 kk.

Arvi osallistui mm. Särkisyrjän taisteluun, jossa erityisesti ylistarolaiset kokivat raskaita menetyksiä. Kriittisimpinä sotakuukausina hän kertoi pitäneensä selvänä, että henki menee joka tapauksessa ja osallistui siksi vapaaehtoisena useille partioretkille vihollisen selustaan.

Pienen takauman sota-ajan partioretkiltä panin Arvissa merkille, kun 60-luvulla kävimme teerijahdissa Hangasnevalle. Olimme siirtymässä metsästä aukealle ja aion loikata suoraa päätä ojan yli. Vaistomaisesti Arvi tempaisi käsivarrestani kiinni ja kähisi korvaani "top top, kattotahan esti." Selitti sitten alitajuntaansa juurtuneen, että aina katsotaan mitä on vastassa, ennen kuin mennään aukealle paljastamaan oma sijainti - tässä tapauksessa vain teerille. Samalla hän kertoi myös saksalaisen ja suomalaisen sotilaan eron: suomalainen liikkui aina metsän suojassa, milloin se suinkin oli mahdollista, kun taas saksalainen kammosi metsää ja

pyrki kulkemaan aukeilla paikoilla. Niinpä tappioluvuissakin oli selvä ero.

Koneenhoitajasta kaupparatsuksi

Työelämä vei nuoren miehen aluksi meijerialalle, jossa hän pitkän käytännön harjoittelun ja mm. etäopiskelun kautta hankki koneenhoitajan ammatti-pätevyyden. Tuohon aikaan meijereissä käytettiin vielä yleisesti suuritöisiä ja huolenpitoa vaativia höyrykoneita voimanlähteenä.

Avioituminen lokakuussa 1943 johti vähitellen alan vaihdokseen pariskunnan keskittyessä tekstiilikauppaan ja ompelimotoimintaan. Vaimo Taimi oli käynyt Naiskotiteollisuuskoulun ja tunnetaan vielä 90-vuotiaanakin taitavana käsistään.

Liiketoiminnan alussa tarvittiin pankkilainaa. Tuohon aikaan pankit eivät suinkaan tyrkyttäneet rahoitusta. Arvi on ker-tonut käynnistään lainaneuvotteluissa Laihian Säästöpankissa. Suhtautuminen vieraspaikkakuntalaiseen lainan pyytäjään oli aluksi hyvin varautunutta, ellei suorastaan torjuvaa.

Pienestä meijerin koneenhoitajan palkastaan Arvi oli kuitenkin pannut visusti säästöön kaiken liikenevän ja myynyt BSA-moottoripyöränsäkin. Kun sitten selvisi, että lainanhakijalla oli sentään jo kohtalainen pesämuna koossa isokyröläisessä pankissa ja säästäminen oli pankkikirjan mukaan ollut systemaattista, kirkastui pankinjohtajan ilme. -Tämähän muuttaa asian, oli pankkiherra todennut. Niin yrittäjä sai lainansa ja vieläpä erittäin edullisella korolla.

Kun vain tarpeeksi yrittää...

Alkuhankaluutensa oli myös tukkuliikkeiden kanssa. Iso vaasalainen tukkuliike ei luvannut toimittaa tavaraa normaaliehtojen mukaan vähäpätöiselle aloittavalle toiminimelle, Laihian Asusteelle. Arvi joutui kääntymään muiden tavarantoimittajien puoleen ja sai kaivattua tekstiilitavaraa ja kangaspakkoja liikkeen hyllyille. Kun sitten kauppa alkoi vuosien mittaan menestyä ja laajentua, lähestyi yliolkaisesti suhtautunut tukkuliike yrittäjää moneen kertaan anteeksi pyydellen.

Arvi oli kuitenkin perin juurin loukkaantunut saamastaan kohtelusta, eikä luvannut sitä unohtaa koskaan, liekö hänen pohjalaista jyrkkä-päätyisyyttään. Kesti vuosia, ennen kuin yhteistyö tämän tavarantoimittajan kanssa pääsi alkuun. Tosin se sitten jatkui hedelmällisenä vuosikymmenet.

Taimin kertoman mukaan Arvi on tässä juuri saanut hänen lähettämänsä kirjeen. Kuvasta päätellen miehet ovat rajalinjalla, aseistuksena pikakiväärit. Tunnistaako joku toisen, mahdollisesti ylistarolaisen sotilaan?

v. 1943

Taimi ja Arvi Mäkynen -yrittäjäura vielä edessään.

Alkuaikoina Arvi kulki kauppaedustajana Lappia myöten vanhalla 1939-mallisella Ford 60 -autollaan, joka oli jo parhaat vuotensa palvelut taksina. Tuolloin ajeltiin kesäenkailla läpi talven. Jäähdytysvesi oli las-kettava yöksi pois ja aamulla moottoria sulateltiin kaatamalla hellalla kuumennettua vettä varovasti koneen jäähdytysjärjestelmään. Tietenkin myös akku yöpyi kuskin kanssa halvan matkustajakodin lämmössä.

Vaivalloiset reissut kestivät usein viikkokausia, olletikin kun peräpohjolan teiden auraus oli talvisin riittämätöntä. Myyntiartikkeleina olivat Taimi-vaimon ja apulaisten taidokkaasti ompelemat leningit ja muut vaatekappaleet sekä lisäksi parin pohjalaisen tekstiilitehtaan edustukset. Mainittakoon, että Taimi suunnitteli ja toteutti Laihian Asusteen vaatekokoelman kahdesti vuodessa. Arvi hankki jopa silloiset miss Suomet paikakunnalle esittelemään omaa ja muiden yrittäjien muotia nuorisoseuralla.

Menekki oli hyvä, olihan sotien jälkeen maassa pulaa

Kyrönmaan Pukine aloitti Reinilän myllyn tontilla uudessa talossa, joka valmistui 1960. Yrittäjäperheen taustalla liikkeen näyteikkuna 60-luvun asusteineen. Samoissa tiloissa toimii nykyään autokoulu.

vähän kaikesta. Liiketoimintaa saatettiin laajentaa palkkaamalla muutama henkilö lisää ja perustamalla sivumyymälöitä. Toimintaa oli enimmillään kolmessa pisteessä.

Isoonkyröön

Muutto Isoonkyröön, yrittäjäparin syntymäkuntaan, oli heille mieluinen kotiinpaluu. Reinilänkosken rantaan rakennettiin 1959-60 asuin- ja liiketalo, jonka yläkertaan saatiin pitkäaikainen vuokralainen, verotoimisto.

Laihian Asuste muuttui Kyrönmaan Pukineeksi ja liike avasi ovensa nykyisessä Kyrööntie 3:ssa. Taimi piti lisäksi suosittua leikkuupalvelua ja se lisäsi kangasmyyntiä huomattavasti. Tuohon aikaan kotiompelijoita oli paljon, mutta harva uskalsi leikata mallia.

Myymä siirrettiin myöhemmin KOP:n taloon, nykyisen R-Kioskin tiloihin ja autokoulu aloitti vuokralaisena Pukineen entisessä paikassa.

Liikkeen myyjistä itsenäisiksi isokyröläisyrittäjiksi myöhemmin ryhtyneet Ellen Komsu ja Hilka Huhtamäki (silloinen Tikkala) olivat kuin perheenjäseniä oltuaan pitkään talossa. Alakerran autotallitiloissa toimi tuolloin toinen uuttera yrittäjä, Armas Luoto, joka koko perheen voimin pyöritti metallirytytystään.

Pärjääminen ei Arvin mukaan ole yksin ihmisestä kiinni. Kovakin yrittämisen työ tarvitsee saatekseen siunausta ja sallimusta. Tätä nöyrää asennetta hän toi esiin, mutta arvosti samalla ahkeruutta, ryhtiä ja reipasta meininkiä yli kaiken. Jälkikasvunsa sai kuulla väliin ankaraa nuhtelua: "Ei saa luottaa laiskuuteen!" Ja väliin laulun säkein: "Pois unteluus ja hervokkuus!"

Luottamustehtävissä

Arvi osallistui mielellään Isonkyrön Yrittäjien toimintaan kuuluen ry:n perustajajäseniin. Hän vaikutti myös Isonkyrön kunnanhallituksen jäsenenä ja teollistamislautakunnan puheenjohtajana mm. Oras Oy:n ja Pukuteollisuuden sijoittumiseen Isoonkyröön. Arvi kuului myös Isonkyrön Säästöpankin hallitukseen ja toimi Isonkyrön seurakunnan taloustoimikunnan puheenjohtajana. Ehkä vaativin tehtävä oli Laihian Metallin hallituksen puheenjohtajuus yhtiön merkittävässä muutosvaiheissa.

Jokainen yrittäjä varoo nappoon astumista. Lyhytikäiseksi jääneen Yty Oy:n muodossa oli tällainen vaara tarjolla. Kun tämä viherjauhotehtaaksi perustettu yhtiö alkoi alkoi Arvin mielestä oirehtia epävarmaa tulevaisuutta kulujen vain kasvaessa, eikä hän saanut taloudellisille näkökohdilleen riittävästi vastakaikua yritysessä, luopui hän osakkeistaan saman tien. Ostaja löytyi naapuripitäjästä ja osakekauppa tuotti jopa pienen myyntivoiton. Muut epäonnisen yrityksen osakkaat myöhästyivät auttamatta lähdössä ja yhtiön lopettamisesta koitui osakkeenomistajille tappioita.

Täyttä elämää keski-ään jälkeinkin

Luonnon Arvi koki läheiseksi ja harrasti vuosikymmeniä metsänhoitoa, jatkaen sitä lääkärin kielteyistä piittaamatta vielä lonkkaleikkaustenkin jälkeen. Metsänhoidossa hän oli ehkä aikaansa edellä eikä tahtonut millään sulattaa silloisia tehometsätalouden menetelmiä. Aukkojen istutustulokset ovat paikoin perin masentavaa katseltavaa vielä tänäänkin. Arvi ehti hyvin todeta, että vuosikymmenten kasvatustulos ei tuottanutkaan

arvokasta mäntytykkia, vaan enimmäkseen pelkkiä "räkämäntyjä", jotka kelpaavat vai kuiduksi.

Tyttärensä innoittamana Arvi matkusteli Taimi-puolisonsa kanssa useissa kaukokohteissa, Kaakkois-Aasiassa, Afrikassa, Amerikassa ja kävi mm. Kuubassa. Koh-teisiin oli helppo mennä, kun oma tytär oli vastassa. Ennakkoluulottomana ja uusista asioista kiinnostuneena hän hankki huomattavan korkealla iällä USA:ssa ajokortin päästäkseen vapaasti liikkumaan Floridan seu-duilla, jossa asuu perheen sukulaisia. Kokeneelle kus-kille kortti tuli ensi yrittämällä. Kaikki tärkeimmät eng-lanninkieliset merkit ja sikäläiset säännöt oli vain ensin pöntetty huolellisesti päähän.

Kokeilipa Arvi liikuntarajoitteisena ikämiehenä vie-lä lohenkasvatustakin Kyrönjoessa, vanhan Reinilän myllyn kanavassa. Paikalle saapui Maatalouspiirin kalatalousneuvojakin, joka totesi hankkeen kokeilemi-sen arvoiseksi. Koekasvatus lopahti kalakassien särky-miseen ja suurin osa arvokaloista karkasi kalamiesten iloksi.

Lapsiinsa hän koetti parhaansa mukaan istuttaa omaa elämänsänsenttaan: "Yritä, yritä, älä hellitä!" Tuttua Arvia oli myös hoputtaminen

"Vauhtia, vauhtia!" Pienissä arjen asioissakin hän pyrki olemaan herrasmies: "Siisti mies on aina siisti." Ankeista ajoista lähtöisin oli hänen oppinsa: "Silloin pitää syärä, kun saa!" Eräs erikoinen piirre oli unen kun-nioitus; nukkuvaa hän ei hennonut milloinkaan herättää ilman pakottavaa syytä. Mutta ei mies myöskään sää-tellyt itseään eikä vallankaan muita, jos tuli möhlyttyä: "Jonset sä poika jukolauta opi...!" Moitittavat asiat oli-vat yleensä tavalla tai toisella kukkaron päälle käyviä.

Vaikka Arvi oli innokas metsä- ja kalamies, oli hä-nessä herkyttä ja halua suojella luontokappaleita. Tätä kuvastaa tapaus 50-luvulta, jolloin hartiapankkityönä

valmistui ompelimo-ulkorakennus Laihian kirkonky-lään. Sitä oltiin parhailaan maalaamassa punamullalla, kun huomattiin, että pääskysset tekevät pesiään räystään alle. Sen sijaan, että maalaamisen tiellä olevat pesien tyngät olisi raaputettu irti seinästä, Arvi kapusi alas tikka-ilta, veisti pienet siistit laudanpätkät ja kiipesi ylös naulaamaan ne seinään pesien alle tueksi. Pääskysset visersivät kuorossa ilonsa kuuluville tästä odottamat-tomasta rakennusavusta ja pesistä tulikin tavallista kookkaampia. Rakennus on yhä pystyssä Laihialla ja samaiset pesälaudat näyttivät olevan vielä viime kesänä-kin paikoillaan.

Kiitollisuus ja muistot säilyvät

Muistellessamme isokyröläistä yrittäjää, Arvi Mäkys-tä, voimme samalla todeta, että näiden 1900-luvun alun veteraanien myötä poistuu keskuudestamme sukupol-vi, jolla olivat vielä arvot kohdallaan ja jolle jääme mittaamattomaan kiitollisuudenvelkaan maamme itse-näisyydestä. Arvoihin ja ihanteisiin saatiin rakennuspuita kotoa sekä kierto- ja rippikoulusta.

Mutta tärkeä vuoden kohokohta oli myös joulu-kirkko. Isonkyrön kirkkoon lähdettiin myös Mäkysen pienviljelystilalta, kahden peninkulman taipaleen takaa Luomankylästä. Talon ainoa hevonen oli valjastetty ve-tämään rekeä, johon kaikki perheen kynnelle kykene-vät jäsenet yritettiin sovittaa vällyjen alle. Edessä olivat auraamattomat tieurat ja katuvaloina aamuyön tähtitai-vas. Aisakellon kilinä lakkasi vasta aamukuudelta, jol-loin pienen syrjäkylän pojan silmät saivat totutella kynt-tilöin valaistun kirkon kirkkauteen.

Kuluu lähes yhdeksän vuosikymmentä. Pitkä vaihe-rikas elämä on jäänyt taakse. Saman tutun kirkon katveeseen sytytämme Joulun kynttilän Arvin viimei-selle leposijalle. Valoisa muistosi säilyy.

Jarmo

Kyrönmaan Patikkahanke

Kyrönmaalla oli jo pitkään koettu tarvetta saada alueelle kattava reitistöverkosto. Syksyllä 2001 perustettiin työryhmä pohtimaan, miten tämä voitaisiin toteuttaa.

Hankkeen toteuttamisalueeksi määriteltiin Kyrönmaan seutukunnat Isokyrö, Laihia ja Vähäkyrö sekä kohderyhmäksi määriteltiin Kyrönmaan asukkaat ja matkailijat.

Kolmen kuukauden esiselvityshankkeen tuloksena laadittiin yhteenveto olemassa olevista reiteistä ja kohteista sekä tieto suunnitteilla olevista muista hankkeista. Esiselvitystä tehtäessä tuli selvästi ilmi reitistöjen yhtenäistämisen, lisärakentamisen ja kehittämisen tarve. Esiselvityksen tuloksia hyödyntäen Patikka-hankkeessa selvitettiin Kyrönmaan alueella olevat reitistömahdollisuudet ja käytännön suunnittelutyö tehtiin yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Hankkeen tuloksena tuotettiin suunnitelma patikkareitistöstä taukopaikkoineen.

Suurin osa maanomistajista suhtautui positiivisesti reitistöön ja suunnitteluvaiheessa tehtiin maankäyttö sopimukset reitistön toteutusta varten n. 230 yksityisen maanomistajan kanssa.

Patikkareitistön käytännön rakentaminen taukopaikkoineen aloitettiin keväällä 2005 Hangasnevan

suoalueen ylittävien pitkospuiden rakentamisella. Syksyyn mennessä on rakennettu 7 uutta taukopaikkaa laavuineen, puuvarastoineen ja puuceineen ja osalla reitistöön liitetyistä vanhoista taukopaikoista on varustelua täydennetty puuvarastoilla ja puuceilla. 130 km pituinen reitistö on merkitty maastoon maalimerkein, opastolpin ja puuviitoituksin ja sen varrella olevissa info-pisteissä ja laavuilla on reittikartta.

Laavulla tai kodalla varustettuja taukopaikkoja on yhteensä 18. Taukopaikkojen ja pitkospuureittien rakentamisen ovat toteuttaneet paikalliset kyläyhdistykset ja metsästysseurat talkootyönä, sekä ottaneet nimiinsä käyttöoikeussopimukset ja sitoutuneet reitistön huoltoon kuntien kanssa tehdyin huoltosopimuksin.

Rakentamisesta ovat huolehtineet Haarojoen kyläyhdistys, Ojaniemen kyläyhdistys, Merikaarron metsästysseura, Vähäkyrön Lions Club ry ja Saarenpään kyläyhdistys Vähässäkyrössä; Torstilan metsästysseura ja Jakkulan kyläyhdistys Laihialla sekä Orismalan metsästysseura, Pömpelin Pojat,

Naarajoki-Pysäkin kyläyhdistys, Lehmäjoen kyläyhdistys, Tuuralan kyläyhdistys ja Alapään metsästysseura Isossakyrössä.

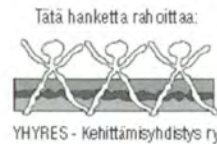
Patikkareitistön esiselvitys-, suunnittelu ja toteutushankkeet ovat saaneet Yhyres-kehittämisyhdistyksen myöntämää EU-rahoitusta.

Kyrönmaan luonto tarjoaa kulkijalle vaihtelevaa maisemaa pelloista, metsiin, soille ja louhikkoihin.

Monille meistä lähtökynnys luontoretkelle on liian korkea eksymisvaaran tähden vaikka halua luontoon olisikin. Valmistunut patikka-reitistö tarjoaa nyt mahdollisuuden luonnossa liikkumiseen opastetulla ja taukopaikoin varustellulla reitistöllä, jossa voi antaa mielen levätä, ruumiin kerätä voi-

mia tuleviin koitoksiin ja nauttia luonnon rauhasta. Vaikka reitistö talven tullen nyt siirtyy osittain talvilepoon, on useille taukopaikolle mahdollisuus päästä myös hiihtäen tai vaikkapa lumikengillä patikoiden. Reitistökarttoja ja esitteitä on saatavissa kunnanvirastoista. Lisätietoja ja tulostettavia reitistökarttoja löytyy patikka-reitistön internet-sivuilta osoitteesta: <http://www.netikka.net/kyronmaanpatikkahanke/>

Kyrönmaan Patikka-hanke
Virpi Kujala

Patikkaretkelijoilla tauonpaikka Fatisaaren laavulla. Komea laavu kuin myös yli Hangasnevan kulkevat pitkospuut on Tuuralan kyläyhdistyksen aikaansaamia.

Miten meistä tuli

Kyrönmaan seutukunta-agentteja?

Tätä mietin itsekkin, ja on todella mukava muistella Kyrönmaa Yhtenä hankkeen järjestämää Kyrönmaan osaajakoulutusta.

Luin helmikuisena perjantaina 2005 ilmoituksen Pohjankyrö-lehdestä: "Sinusta Kyrönmaan Osaaja! Lähde mukaan koulutukseen, jossa hiotaan markkinointitaitosi viimeisen päälle, valmennusta annetaan asiakaspalveluun, esiintymistaitoon, ja oppaana toimimiseen, lisäksi saat tuntemusta Kyrönmaan matkailutarjontaan ja paikallistuntemukseen".

Ajattelin, että näitä samoja taitojahan tarvitsen myös työelämässä ja Kyrönmaa on tullut tutuksi työskennellessäni pankissa monessa eri konttorissa tällä alueella. Nyt olisi mahdollisuus syventää osaamistani ja laajentaa paikallisalueen tuntemustani. Innostuin ja tartuin heti puhelimeen, soitin projektikoordinaattori Päivi Aspille ja ilmoitin itseni ja tyttäreni, Tiinan mukaan koulutukseen. Tiinan mielipidettä en ehtinyt edes kysyä, koska koulutus alkoi heti seuraavana päivänä. En myöskään tiennyt miten laaja koulutus oikein oli kyseessä. Tiina oli onneksi yhtä innostunut asiasta, kuin minäkin ja niinpä aurinkoisena helmikuun lauantaamuna ajelimme Kalliojärvelle vähän jännittäen, että mikähän tämä koulutus oikein on? Luulimme sen kestävän vain tämän yhden päivän... mutta toisin kävi.

Selvännän hieman Kyrönmaa yhtenä II - hanketta. Se on Kyrönmaan maaseutumatkailun kehittämishanke. Hankkeen tavoitteena ovat elinkeinon vahvistuminen ja asiakasvirtojen kasvaminen. Toimintaideana on Kyrönmaan matkailuelinkeinon ja siihen liittyvien palveluiden ja osaamisen vahvistaminen sekä tuotteiden saattaminen markkinoille yrittäjien ja muiden toimijoiden yhteistyöllä. Hanke toteuttaa monipuolisia maaseutulähtöiseen matkailuun liittyviä koulutuksia vuoden 2005 aikana. Toimintatapojen kehittämisessä ja

juurruttamisessa on projektilla keskeinen rooli. Tavoitteena on nostaa Kyrönmaa esiin houkuttelevana matkailukohteena ja palvella hyvin tänne saapuvia matkailijoita. Kyrönmaan matkailupalveluiden tehokas markkinointi on yksi hankkeen tavoitteista, eri ryhmien on saatava tietoa alueesta ja sen tarjonnasta, jotta he yhä useammin voivat suunnata matkansa tänne Kyrönmaalle ja käyttää sen tarjoamia palveluita hyväkseen. Hankkeen tehtävänä on huolehtia, että alue näkyy ja kuuluu ja viesti alueen palvelutarjonnasta saadaan toimitettua oikeille henkilöille. Hanketta toteutetaan 1.9.2004 -28.2.2006 välisenä aikana ja rahoittajana on Yhyres Kehittämisyhdistys ry. Yhteistyökumppaneita hankkeessa ovat Isonkyrön, Laihian ja Vähänkyrön kuntien lisäksi Pohjanmaan Matkailu, Kyrönmaan matkailuyritykset sekä muut matkailun sidosryhmät

"Agentit tulevat olemaan osa tätä hanketta ja heidän tehtävänä on verkostoitua ja toimia yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa. He markkinoivat seutukuntaamme ja voivat olla asiamiehinä erilaisissa markkinointi- ym. tapahtumissa. Lisäksi agentit saavat laaja-alaisen tietopakettin omasta seutukunnastaan. Koulutuksen aikana oppimistehtävien kautta syntyy Kyrönmaa-tietopaketti, jota voidaan hyödyntää matkailualan yrityksissä Kyrönmaalla." Tällaiseen koulutukseen olimme nyt itsemme sitouttaneet ja vähän pelotti, että kuinkahan oikein ehdimme työn ja koulun ohessa tämän koulutuksen hoitaa... 150 tuntia ja paljon vapaa-ajan käyttöä.

Agentit koulutuksessa

Mutta Kalliojärvellä oltiin ja kouluttajana olinkin yllättäen minulle ja Tiinalle tuttu nainen, meidän mökkinaapurimme Vimpelistä, filosofian tohtori Tiina Koivuniemi Triforma Oy:sta. Hänen firmansa toimintaideana on eri projektien koulutus ja kehittämistoiminta sekä tutkimus niin Suomessa, kuin muissakin EU-maissa. Hänelle oli annettu toimeksiantona agentti-koulutuksen toteutus. Nyt alkoikin selvitä, että kyseessä oli todella mielenkiintoinen ja laaja koulutuskokonaisuus. Mukaan

*Kyrönmaan seurakunta -agentti koulutukseen osallistusten saajat
Pirjo Kallioma, Tarja Soini, Tarja Ollila, Marjo-Kaisa Tapio, Tiina Tapio, Taina Hakalahti,
Hannele Saloranta ja kouluttaja Tiina Koivumiemi. Kuvasta puuttuvat Irma Truempler, Katri
Kaksonen ja Liisa Kortetmaa-Nurmi.*

Kuva: Pohjankyrö-lehti, Elina Koski.

oli lähtenyt innokas ja aktiivinen naisporukka ympäri Kyrönmaata, Seinäjoelta ja Vaasastakin oli osallistujia.

Ensimmäisen päivän aikana saimme todella tehokkaan tietopaketin hyvän asiakaspalvelijan ominaisuuksista ja kouluttajan esittämällä kysymyksillä saimme toinen toisiltamme hyviä vinkkejä palvelun laatuun vaikuttavista tekijöistä. Päivä oli todella vuorovaikutteista ja aika meni tosi nopeasti. Kotitehtäväksemme saimme seurata omaa käytöstämme asiakaspalvelutilanteissa ja kirjata oman asiakaspalvelunlaatua muistiin, teimme myös oman kehittämissuunnitelman. Tämä oli todella kehittävä ja antoisaa itseopiskelua, opimme ottamaan asiakkaan huomioon niin henkilökohtaisessa kontaktissa kuin puhelin- ja sähköpostiviestinnässäkin. Tunteet mukaan ja ole oma aito itsesi!

Seuraavaa koulutuspäivää odotimmekin jo innolla, että mitähän se tuo tullessaan...”Perjantai-iltana ja seuraava lauantai-päivä maaliskuun alussa tullaan viettämään Laihian Hulmin Kapteenintalolla. Päälle jotain lämmintä ja mukavaa, valmistaudu esittelemään itsesi tai pitämään jokin puhe kolmen minuutin aikana” – mielenkiintoista ja taas jännitti. Mutta ei hätää, kouluttajana oli draamapedagogi Kirsti Mäkelä, hän sai meidät vapautumaan. Leikimme, itkimme ja nauroimme, hieroimme toisiamme lämpimiksi ja saimme kuunnella mieliinpainuvia

esityksiä. Vieläkin naurattaa ja itkettää ne meidän jutut. Arvostelimme myös toistemme esitykset, itsetunto kasvoi rutkasti ja taas opimme toisiltamme. Näin saimme valmiuksia esiintymistaitoon ja tarinoiden kerrontaan.

Tähän Kapteenintalon koulutukseen osallistui myös muita halukkaita, jotka halusivat kehittää esiintymis- ja puhetaitojaan. Tässä osiossa saimme aivan uuden naisverkoston ja paljon positiivista naisenergiaa, opimme tuntemaan toisistamme asioidia, joita emme itsekään tienneet itsestämme löytyvän. Ajelimme Tiinan kanssa Laihialta kotiin ja mietimme, että olipa hyvä kun lähdimme tähän mukaan, koulutus on todella aivan muuta kuin kuvittelimme, mitähän seuraavalla kerralla opimme...

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

“Ruutin Kartano Laihialla ja Yhyres ry:n toimisto Tervajoella ovat seuraavat koulutuspaikat ja kahden illan aikana on tarkoitus perehtyä isäntänä/emäntänä toimimiseen ja valmistautumiseen tilaisuuksiin.” Tähän osioon oli osallistujia ilmoittautunut niin paljon, että tilat olivat jäädä pieneksi. Olihan aiheena myös ulkoisen olemuksen merkitys, kuinka erottaudun edukseni ja naisia aina kiinnostava pukeutuminen. Vierailevana asiantuntijana oli tapa- ja tyylikouluttaja Hillevi Vuorenmaa.

Saimme esimerkkien valossa oppia arkipäivän käytöstapoja ja small talkia sekä vieraiden viihtymisen varmistamisen. Kouluttajamme Tiina Koivuniemi opasti meille suunnittelun tärkeyttä tilaisuuden järjestämisessä.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty, pätee hyvin tässäkin asiassa. On otettava huomioon monia eri asioita aina kulttuurin ja uskonnonkin näkökulmat huomioiden, etenkin ulkomaisten vieraiden osalta. Ulkoiset puitteet ja tilaisuuden luonne on otettava huomioon. On osattava luoda vierailleen niitä positiivisia kokemuksia ja elämyksiä. Me agentit opimme ymmärtämään, että tilaisuuden järjestäjä luo myös mielikuvia vierailleen omasta perheestä/työpaikasta/firmasta/paikkakunnasta/ Suomesta. Nyt siis olimme oppineet luomaan positiivista kuvaa niin käytöksellämme kuin ulkoisellakin olemuksellamme, muistaen kuitenkin olla oma aito itsemme...huh,huh.

Asiakaspalvelusta messutyöskentelyyn

Asiakaspalvelu, esiintymistaito ja emäntänä oleminen tilaisuuksissa oli nyt opittu, seuraava opiskelujakso keskittyi itse tekemiseen eli messutyöskentelyyn, uusasiakashankintaan ja puhelintyöhön. Messutyöskentelyä opettelimme maaliskuun lopulla Isossakyrössä Ollilan Tarjan trahteramana Tarjantti Grilli-kahviossa.

Teimme mielikuvaharjoitteita messuosaston järjestämisestä ja tuotteiden esille panosta. Kiinnitimme erityistä huomiota siihen, miten saamme asiakkaat kiinnostumaan tuotteistamme ja miten markkinoimme tuotettamme ns. jälki-markkinointina. Erityisen tärkeää on olla yhteydessä kiinnostuneisiin asiakkaisiin myös messujen jälkeen. Opimme, että messuilla luodaan uusia suhteita ja diilejä.

Uusasiakashankintaan ja puhelinmyyntiin saimme tehokkaan tietoiskun Vähänkyrön Savilahti-talolla. Tiina Koivuniemi opetti meille, kuinka käyttää puhelinta markkinoinnin ja myyntityön tehostajana sekä uusimmat puhelinmyynti-kaavat ja kuinka tärkeää on osata vuorovaikutustaidot ja käytös puhelimesta.

Keskustelimme myös omista kokemuksistamme ja taas opimme toisiltamme esimerkkienkin valossa.

Opastointiaan ja oppaana toimimiseen saimme tehdä mielikuvaharjoitteita parityöskentelynä kevätauringon jo paistaessa huhtikuun lopulla.

Iltaa vietimme Tarjantissa ja harjoittelimme, kuinka oppaan pitää valmistautua ryhmän vetämiseen tarkasti ennen tapahtumaa. On otettava itse selvää ryhmän kiinnostuksen kohteista ja heidän tavoitteistaan tapahtuman osalta, eikä viedä opastusta aina saman kaavan mukaan.

Itse tein Kalliomaan Pirjon parina mielikuvaopastuksen samaan kohteeseen arkkitehtiopiskelijoille ja eläkeläisryhmälle. Molemmista muodostui ihan erilainen opastustehtävä, vaikka opastuskohde oli sama, mielenkiintoista. Valmistautuminen tehtävään ja oman persoonan likoon paneminen ja opastuskohteen mielenkiintoiset tarinat elävöittävät kerrontaasi... mm. näitä opimme tässä osiossa.

Toukokuusta lauantapäivää menimme viettämään Kruutarin talolle Vähänkyrön Selkämäelle. Päivään oli kutsuttu myös Kyrönmaan kunnista edustajat kertomaan omasta kuntatarjonnastaan matkailijalle: maaseutuasiamies Patrik Lindholm Isostakyröstä, elinkeinosihteerit Tapani Kivistö Vähästäkyröstä ja Laihian yrittäjien puh.joht. Lea Ranne, joka kertoi mm. Laihian palvelutarjonnasta matkailijoille.

Olimme laatineet aamupäivän aikana heille valmiita kysymyksiä ja vierailevat tähdet saivat kysymystemme perusteella varmasti paljon kehittämisen arvoisia asioita vietäväksi kotikuntiinsa ja yritystoiminnan kehittämiseen matkailijan näkökulmasta katsottuna.

Kritiikkiä osaamme kaikki antaa, mutta muistamme meko antaa positiivista kuntakuvaa ja suositella omaa seutukuntaamme laajemmallekin sekä kehua myös sitä naapurikuntaa ja sen tarjoamia palveluja. Suosittelemisen taidon opimme Kruutarin talolla tänä aurinkoisena kevätpäivänä, kun Jarmo Glader vaasalaisesta mainostoimistosta piti esitelmän Kyrönmaasta, "kultakimpaleesta", joka houkuttaa matkailijoita. Meidän itse on vain huomattava, mitä mahdollisuuksia meillä onkaan...

Katsoessani maalaismaisemaa ja lakeuksia ympärilläni ymmärsin siinä hetkessä, miltä se vieraan silmin näyttää: ei vähäkyröläiseltä, ei isokyröläiseltä, eikä laihialaiselta vaan avaralta ja kauniilta jokimaisemalta, johon olisi kiva pysähtyä. Ideat matkailun kehittämiseksi meidän on itse keksittävä. Maaseutu houkuttelee matkailijoita tänä kiireisenä aikana. Tämä antoi ajattelemisen aihetta, ainakin meille agenteille.

Tarinat eläviksi

Kevään viimeisessä tapaamisessa saimme lisäoppia opastointiaan Vieraskoti Liisesassa Isossa-kyrössä, entisessä tyttökoulussa. Tällä jaksolla alkoivat tarinat elää ja saimme niitä itsekin kertoa kymmenen minuutin miettimisen jälkeen. Oli meistä muuten kehittyneet mahdollisia tarinankertoja - saimme toisillemme vilunväristyksiä, mutta myös uutta tietoa Kyrönmaan tarinoista, jotka saimme elämään. Elinkeinoasiamies Rami Mattila oli Laihian kunnasta kertomassa Laihian kuntakuvasta, koska ei päässyt edelliseen opiskelupäiväämme. Näin meillä oli laaja Kyrönmaan kuntien tietopaketti kasassa, jonka tallensimme kansioihimme.

Saimme myös tiedot kuntien tapahtumista ja matkailutarjonnasta sekä yrittäjätoiminnasta yhteyshenkilöineen. Voimme lähteä viettämään kesää ja muistaa, että matkailu avartaa. Kun käy muualla välillä, voi omiakin nurkkia katsoa vieraan silmin ja miettiä miltä ne näyttävät...opastekyltit ovat muuten tärkeitä!

Kesälomien kokemuksen jälkeen palasimme vielä agenttiasioihin, olihan muutama tunti vielä opiskelua jäljellä. Ei muuta kuin opasajelulle kiertämään Kyrönmaan kuntia.

Isostakyröstä lähdettiin Lehtosen bussilla koko kymmenen agentin porukka yhdessä kouluttajamme Tiina Koivuniemen kanssa. Tarja Ollila piti tärkeimmistä Isonkyrön oppaidenkin esittelemistä kohteista meille pienimuotoisen esitelmän ja kiersimme bussilla nämä kohteet läpi. Saimme samalla oppia oppaan työskentelystä ja siitä, miten opastointia Kyrönmaalla toimii. Aikataulu oli tiukka, joten emme ehtineet illan aikana paneutua syvällisemmin historiaan.

Laihialla kuitenkin kiersimme muutaman muinaishaudan, mistä tulikin pimeän tullen agenteille mieleenpainuva kokemus.

Vähäkyrö jäi sillä kertaa näkemättä. Teemme agenttien kanssa myöhemmin jonkinlaisen retken Vähäänkyröön, johon lupauduin heidät kutsu-
maan.

Ihmiselle on annettava tunne, että hän on odotettu ja tilaisuuden järjestämiseen on nähty vaivaa.

Nyt tiedän, ettei elämysten luomiseen välttämättä mitään ihmeellistä kaivata. Ihmiselle on annettava tunne, että hän on odotettu ja tilaisuuden järjestämiseen on nähty vaivaa. Tärkeää on, että osaat luoda positiivisen tunnelman tapahtumaan, olipa siihen osallistuja sitten asiakkaasi, matkailija, opastettava, vieraasi tai vaikka ulkomaalainen turisti.

Yksinkertaisena esimerkkinä elämysmatkailusta voin kertoa siskonpoikieni kanssa tekemäni syysretken uuden Patikkareitistön Ojaniemen laavulle: eväänä makkaraa ja mehua, ympärillä metsä ja nuotiossa tuli, aurinko paistoi ja istuimme laavulla. Kerroin heille lapsena kuulemani tarinoita tästä paikasta. Siellä metsän hiljaisuudessa toinen pojista tokaisi: "Tämä on yksi elämäni parhaita päiviä". Ei siihen muuta tarvita...voisiko näitä samoja yksinkertaisuuksia siirtää matkailuun ja tähän päivään?

Agenttikoulutuksen päättäjäisiä ja todistustenttijakotilaisuutta vietimme lokakuuisena iltana samassa paikassa, jossa aloitimmekin eli Kalliojärvellä. Saimme agenttikasteen uiden, saunoen ja muistellen koulutustamme ja kaikkea mitä se on meille antanut.

Saunanlauteilla lupauduin kirjoittamaan nämä muistelmat agenttikoulutuksesta niin Vähänkyrön, kuin Isonkyrönkin joululehteen. Kiitos kannustuksesta ja yhdessäoppimisesta agenteille. Sain paljon uutta näkemystä niin työhöni kuin paikallistuntemukseenikin.. Kiitos myös kouluttaja Tiina Koivuniemelle ja muille Kyrönmaa Yhtenä II -projektissa mukana olleille, kuten myös kaikille uusille tuttavuuksille ja verkostoille, joita muodostui koulutuksen aikana. Kiitos myös tyttärelleni Tiinalle, ilman häntä en olisi tullut lähteneeksi tähän monipuoliseen koulutuskokonaisuuteen.

Tehdään yhdessä seutukuntaamme tutuksi –
positiivisesti !

Marjo-Kaisa Tapio

Turve roiskui

pohjalaisissa trysköissä Pukkilansaarella!

Heinäkuun toisen päivän iltana kokoontui Isonkyrön Pukkilansaarelle lähes kaksi tuhatta iloista ilmettä seuraamaan ikimuistoista pohjalaisuutta juhlistavaa tapahtumaa. Yhyres kehittämissyhdystys ry:n rahoittama Kyrönmaa Yhtenä II –matkailuhanke järjesti yhdessä Kyrön Voiman ja Lauri Tähkän kanssa Laurin Päiväpainit.

Tapahtumajärjestelyjen edetessä kevään aikana tapahtuman sisältökin valkeni vähitellen odottavalle yleisölle. Kyseessä ei ollutkaan mikään tavallinen painikilpailu, vaan paini oli suopainia ja runoolu ja musiikki kuuluivat myös ohjelmaan. Märkä turve roiskui ja ryminä kävi heinäpaalein aidatussa neljän muotoisessa painikehässä, joka oli täytetty määrällä turpeella.

Kehässä niskalenkkiä väänsivät tapahtuman ideoinut muusikko Lauri Tähkä, Nurmon superpainija Juha Ahokas, Kurikan hiihtojätti Juha Mieto, Extreme Duudsonien Jukka Hilden, ex – maajoukkuelentopalloilija Sakari Jokinen, sekä yllätysvieraana painin olympiamitalisti Marko Yli-Hannuksela Ilmajoelta. Näyttelijä Jussi Lampi oli porukan henkisenä tukena käsivammansa vuoksi ja juonsi tapahtuman yhdessä Lola Odusogan kanssa. Kyrönmaan kuntia edustivat ennakkoluulottomasti elinkeinoasiamies Rami Mattila Laihialta sekä maaseutuasiamies Patrik Lindholm Isostakyröstä. Kun suuret ja osittain pienemmätkin miehet syöksivät suoaltaaseen, ei turpeelta voinut välttyä edes yleisö. Suopainijat väänsivät niskalenkkejä ja junttasivat välillä naama turpeessa, välillä jalat ilmassa.

Koska tapahtumaa ei voitu järjestää suolle, niin suo tuotiin Kyrön Voiman ja painituomari Hannu

Pärkän toimesta Pukkilansaarelle. Hieman jännitimme rakenteiden kestävyyttä, koska tällaisen alueen rakentamisesta ei kenelläkään ollut kokemusta, mutta aidat kesti ja suo upotti juuri sen verran kuin pitikin.

Ensimmäisenä ottelussa kohtasivat Ahokas ja Jokinen. Kaksimetriset sankarit kasteltiin ensin vesiletkulla, ja suopainituomari Hannu Pärkkä vihelsi ottelun käyntiin. Jokinen aloitti heittelemällä turvetta Ahokkaan päälle ja lopulta molemmat tunkivat turvetta toistensa trikoiden sisään, tauolla siten kisaajat pesivät kiltisti toisensa vesiletkulla. Lopputulos koitui kuitenkin Ahokkaan eduksi ja hän voitti erän.

Toisena parina kohtasivat Mieto ja Hilden, ihme kyllä Hilden selvisi tästäkin koetuksesta hengissä, mutta hänellähän niitä henkiä on ainakin yhdeksän. Hildenin kunniaksi nostettiin tästä syystä taistelijan malja.

Kolmantena kohtasivat Yli-Hannuksela ja Lindholm. Yli-Hannuksela piti ottelua tasaisena kaatuilemalla itse selälleen. Mutaa roiskui kymmenen metrin korkeuteen, ja kehän vierellä kiemurtelevat valokuvaajat suojasivat kasvot ravassa kameroitaan. Tappio olympiamitalistille ei kuitenkaan ollut häpeä.

Neljännessä parissa Tähkä sai eteensä Mattilan. Tähkän pää upposi turpeeseen, tuomari nosti muusikon ylös ja ottelu jatkui. Ähinän jälkeen Tähkän pää oli taas kohta hartioita myöten turpeessa. Lopulta Tähkä heitti Mattilan selälleen ja pääsi voitolle.

Ahokkaan ja Miedon kohdatessa oli jo vaarana

lopun turpeen roiskuminen yleisön päälle, sen veran massiiviset miehet kohtasivat. Ahokas voitti ja Mieto jäi puhaltelemaan parta mustana. Toisen välieräottelun alkajaisiksi väsynyt, likainen ja kokonaisvaltaisesti räähätyn näköinen tuomari Pärkkä riisui pikkutakkinsa.

Tähkä oli kuin leikkikalua Yli-Hannukselan käsissä ja lenteli kaareissa eri puolille kehää. Tähkä karjui yleisöä apuun ja jostain syystä ottelu kääntyi hänen edukseen. Pronssiottelussa Jokinen ja Yli-Hannuksela kävivät yhteistuumin tuomarin kimpuun. Jokinen puski kuin biisoni kolmospallille.

Finaalin alkajaisiksi Ahokas potkaisi Tähkää takamuksille ja veti tuomaria kravatista. Kehään oli jo tähän mennessä ruiskutettu niin paljon vettä, että painijat upposivat sinne jo omin voimin. Ahokas vei urheasti vastaan pyristelevää Tähkää kuin mättää kukkoa ja nosti Tähkän syliinsä, kierti kehässä kaarroksen ja tiputti tämän suorilta käsiltä alas. Ahokas kruunattiin historian ensimmäiseksi suopainimestariksi. Painin Euroopan mestari voitti myös Pohjanmaan herruuden, palkinto jäi suurel-le yleisölle arvoitukseksi.

Yleisön joukossa välillä tiputanssiksi edennyt ottelu nauratti. Kaikki olivat hyvällä tuulella ja seurasivat tarkkana ottelua jota ei voinut sanoa pitkästyttäväksi. Kehän ympärillä innostuttiin välillä lähes urheilutapahtuman kaltaisiin toimenpiteisiin. Kannustushuudot kaikuivat ja omaa suosikkia piti kannustaa voittoon aaltoja tehden ja ääntä käyttäen. Lopputuloksella ei kuitenkaan ollut väliä, sillä tärkeintä oli kunnan show ja yleisön ilmeistä päätellen sen toteuttamisessa myös onnistuttiin.

Paikalle saapuneiden viihtymistä ei jätetty pelkän painin varaan. Fyysisen väännön lisäksi yleisö sai nauttia myös hengen ravintoa, ohjelmassa oli intohimoa ja tunteen paloa myös runon ja musiikin keinoin. Heli Laaksosen murrerunot maistuivat Päiväpainien alkupaloina hänen runoilleensa hameenhelmat käärittynä turpeessa. Pohjalaisyleisö kuunteli ihmetellen Helin tarinointia lounaismurteella elämänläheisistä aiheista.

Vallan hervottomaksi menon tempaisi verbaalisin keinoin pohjalaissyntyinen imitaattori Mika Alapanula, jonka ääni tunnetaan television Itsevaltiat –sarjasta. Illan musiikista vastasivat tyttöbändi May Bee, Irina sekä Lauri Tähkä & Elonkerjuu.

Painin lisäksi pohjalaista meininkiä toivat paikalle myös aidot Häjyt jotka saapuivat keskiyöllä paikalle ryöstämään Irinaa. Onneksi Pukkilan-saarelta ei ihan helposti karkuun pääsekkään ja Irinakin pääsi lähtemään Kauhajoelle esiintymisensä jälkeen. Vastapainona pohjalaisuudelle illan juonsi tummahipiäinen kaunotar Lola Odusoga, täytyihän myös miespuolisen yleisön saada painiottelua seuratessaan rahoilleen vastinetta.

Tällaiselle työlle paras kiitos oli lähes kaksituhatta iloista ilmettä, helteinen sää sekä Kyröläänen talkoohenki, jotka kunnioittivat läsnäolollaan Laurin Päiväpaineja 2.7.

Isokyrö 31.10.2005

Päivi Asp

Projektikoordinaattori

Kyrönmaa Yhtenä II

maaseutumatkailun kehittämishanke

Heli Laaksosen murrerunot maistuivat Päiväpainien alkupaloina hänen runoilleensa hameenhelmat käärittynä turpeessa. Pohjalaisyleisö kuunteli ihmetellen Helin tarinointia lounaismurteella elämänläheisistä aiheista.

LAURIN

On lunta tulvillaan...

Suomalaisille lumi ja jää elementtinä on tuttu. Joka vuosi syksyinen synkkyys peittyy valkoiseen vaippaan piilottaen alleen harmaan ja ankean maan.

Talvi saapuu hiljalleen, sää vaihtelee viikkojen ajan syksyn ja talven välillä. Lunta sataa sulaen samantien pois. Lämpötilat vaihtelevat nollan molemmin puolin. Aamuisin liukastellaan.

Ekologisen määritelmän mukaan talvi on se aika vuodesta, jolloin vuorokauden keskilämpötila on nol- lan alapuolella. Talven kylmin aika on yleensä tammi- kuun lopulla, ns sydäntalvella. Rannikon läheisyydes- sä hieman myöhemmin meren läheisyydestä johtuen.

Lokakuun loppuun mennessä ensilumi ehtii yleensä sataa vasta Lappiin, Oulun läänin itäosiin ja paikoin Itä- Suomen pohjoisosiinkin. Sen sijaan eteläiset rannikko- seudut sekä Lounais-Suomi saavat ensimmäisen lumipeitteensä keskimäärin vasta marraskuun loppupuolella. Useimmiten lumipeite sulaa ainakin muutamaan kertaan ennen kuin se jää pysyväksi. Tyypillisenä vuote- na lokakuun lopussa Keski- ja Pohjois-Lapissa lumi- kerros on jo pysyvä, kun taas lounaassa ja eteläranni- kolla pysyvää lumipeitettä pitää keskimääräisenä tal- vena odotella joulun tienoille tai jopa vuodenvaihtee- seen asti.

Keskiarvot voivat muodostua hyvinkin erilaisista lukemista ja päivämääristä. Etelässäkin ensilumi voi toisinaan sataa jo syys-, lokakuun vaihteessa, välillä taas pysyvää lumipeitettä on pitänyt odottaa helmikuun lop- pupuolelle asti. Tilastoarvot antavat vain osiittaa siitä, milloin lunta voisi odotella.

Lapissa talvi on pitkäkestoisin vuodenajoistamme, sillä vuorokauden keskilämpötila pysyttelee pakkasen puolella tyypillisen vuotena noin puolen vuoden ajan.

Niinpä Sodankylässä lumipeitekin säilyy maassa noin seitsemän kuukautta - Helsingin seudulla lumipeitteinen aika kestää yleensä runsaat kolme kuukautta

Lumihiutale on usean lumikiteen muodostama rypäs. Lumikiteiden muoto vaihtelee olosuhteiden mu- kaan. Kiteet voivat olla kuusikulmaisia levyjä, kuusisakaraisia tähtiä, neulasia, pylväitä, tai näiden yh- distelmiä. Sadepilven pienet jääkiteet kasvavat vesipisaroiden kustannuksella lumikiteiksi. Maata kohti pudotessaan lumikiteet takertuvat toisiinsa muuttuen lumihiutaleiksi. Hiutaleen matka maahan voi kestää pari tuntia ja sopivassa tuulessa hiutale saattaa lentää jopa satoja kilometrejä. Jos hiutale putoaa lämpimän ilma- kerroksen läpi, se voi sulaa osittain ja syntyä rakeita. Kun enin osa hiutaleesta sulaa, syntyy räntäpisara.

Lumi esiintyy monentyyppisenä aina säätilan mu- kaan. On kevyttä pakkaslunta, joka leijailee kuin höyhenet ja jossa on selviä hiutaleita. Lapset rakasta- vat märkää suojalunta, josta on helppo tehdä lumipalloja. On myös puuterilunta, josta ei voi erottaa lumihiutaleita.

Suksi luistaa, koska kitka lumen ja suksen välillä on pieni. Kitkan vähäisyys johtuu ohuesta vesikalvosta. Lumirakeiden ja suksen kosketuskohdassa lumi sulaa vesikerrokseksi, jonka päällä suksi liukuu. Lumen liu- kuma on parhaimmillaan pikkupakkasesta kymmeneen pakkasasteeseen.

Kantava hanki syntyy kevättalvella, kun lämpimän ilman sulattama pintalumi jäätyy yhtenäiseksi jää- kerroksiksi. Lumen narskuminen taas johtuu siitä, että kovalla pakkasilla lumikiteet murtuvat kävelijän jalan alla. Lumikiteet ovat jatkuvassa muutostilassa muodos- tumisesta aina täydelliseen sulamiseen asti.

Huurre syntyy pensasmaisina jääkiteinä pystypinnoille. Talvella huurretta muodostuu, kun pakkanen lauhtuu nopeasti. Joskus paksu huurrekerros maala maiseman pitsireunaiseksi.

Kuura muodostuu mm. syksyllä maan pinnalle valkeaksi kerrokseksi. Maisema kimmeltää kuin puihin olisi ripoteltu sokeria.

Matkailumainosten unelmatalvessa on kauniita paksun lumen peittämiä puita. Tällöin on kyseessä tykkylumi. Tykky muodostuu lumesta ja huurteesta, jota kertyy oksille. Uusien lumikerrosten myötä lumikerros kasvaa muuttuen muodoltaan pyöreäksi. Paksu lumi painaa hennommat puut kumaraan.

Talvella saattaa sataa vettäkin pienen pakkasen aikana. Tällainen vesi on ns alijäätynttä; se jäätyy heti kohdatessaan kiinteän pinnan.

Lumipeite paksunee maaliskuuhun asti, Lapissa suurimmat lumensyvyudet mitataan usein vasta huhtikuun puolella. Keväinen lämpö alkaa kuitenkin sen jälkeen sulattaa lunta varsin nopeasti. Yleensä pysyvä lumi lähtee lounaisrannikolta ja saaristosta jo maaliskuun lopulla. Sen sijaan Lapissa, Oulun läänin itäosassa ja aivan Itä-Suomen pohjoisosissa pysyvä lumi on

tyypillisenä vuotena maassa vielä vappunakin. Viimeisimpänä lumet sulavat Kilpisjärven tienoilta, siellä keskimääräisenä vuotena pysyvä lumi katoaa vasta kesäkuun alussa.

Lumella on yli sata nimitystä murre sanoissa.

auhtalumi – auhtolumi – hauhtalumi – haverinsiite – huotarinterva – härmä – höhhölumi – höhkälumi – höhölumi – hömylumi – höntylumi – höppölumi – hōtelölumi – hōtterölumi – hötträlumi – höttölumi – höttöslumi – hōtylumi – hōtölumi – höyhkälumi – höyhtyvälumi – höytträlumi – höytylumi – höytyvälumi – höytäkka – höytälumi – höytölumi – iisakinsiite – kiitua – kitilumi – kitkalumi – kitkutus – kitulumi – kiuranne – kylmäkide – kyvenlumi – natura – nöhtälumi – nöyhtälumi – pakkasenhütu – pakkasenskauna – pakkasenkide – pakkasenkite – pakkasenkuihtu – pakkasenkuiukku – pakkasenkiven – pakkasenküura – pakkasenküven – pakkasenuoka – pakkasensilo – pakkasensydän – pakkasensäen – pakkasenvihat – pakkasenvihoitus – pakkasenviti – pakkasviti – sarvenkaaputus – sarvenkoputus – sarvenkraapute – sarvenkraaputus – sarvennuuha – sarvijauho – uppura – utu – utukka – vikilumi – vitilumi

Lunta voi esimerkiksi *haituilla, hidellä hiukkoa,hiukkoa, höytyillä, kaunehtia, kiituilla, kyvehtia, tuijailuilla* vaikkapa *hitelöö ~ hivelöö ~ sataa kus sarvia kravaas, ku oes jalakarättijä visjonna, Siel jo tuijailuo lunta ko huopahattui, Tulii lunta ku akampaloja* (Jämsä).

Joulukuun 1. klo 17.00

Lunta sataa. Ensilumi on sitten kaunista. Luonto tulee kauniin valkoiseksi ja mieli piristyy, kun ei ole enää niin pimeää. Tein vaimolleni ja itselleni kuuman rommitotin ja istuimme ikkunan ääressä katsomassa hiutaleiden leijumista kevyesti maahan ja peittämässä puun oksia. Todella kaunista.

Joulukuun 2.

Heräsin ja katsoin ikkunasta ulos. Koko maiseman peitti kristallinkirkas uusi lumi. Hieno näky. Jokaisella puulla ja pensaalla oli valkoinen kaapu. Tein talven ensimmäiset lumityöt ja nautin joka kolallisesta. Kolasin sekä pihan että jalkakäytävän. Myöhemmin päivällä teknisen viraston aura aurasi tien ja työnsi lumen portin eteen. Kuljettaja hymyili minulle ja vilkutti. Minäkin vilkutin hänelle ja kolasin portin taas auki.

Joulukuun 3.

Viime yönä satoi vajaat 15 cm lunta ja pakkasta on pari astetta. Pihakoivuista katkesi muutamia oksia lumen painosta. Tein lumityöt. Ja taas saatuani työt valmiiksi, tuli aura-auto. Lumi oli tällä kertaa ruskeanharmaata.

Joulukuun 4.

Sää lauhtui, lumi sulii sohjoksi, joka jäätyi liukkaaksi, kun pakkanen taas laski. Kaaduon perseelleni jalkakäytävälle. 100 € poliklinikamaksua, mutta onneksi mitään ei ollut poikki. Sääennustus lupasi lisää lunta.

Joulukuun 5.

Yhä kylmää. Myin vaimon auton ja ostin maasturin, jotta hän pääsisi töihin. Auto liukui kuitenkin päin kaidetta ja oikea etukulma meni aika pahasti kasaan. Viime yönä satoi reilut 15 cm lunta. Molemmat autot ovat aivan suolassa ja kurassa. Tiedossa lumitöitä tänään. Se hemmetin aura ajoi meidän ohitse kaksi kertaa.

Joulukuun 6.

10 astetta pakkasta. Lisää tuota perhanan lunta. Pihalla ei ole yhtään puuta tai pensasta, joka ei olisi vahingoittunut. Sähköt oli poikki melkein koko yön. Yritin pitää talon lämpiminä kynttilöillä ja bensiinilämmittimellä, joka tosin roiskaisi hiukan yli, syttyi tuleen ja oli polttaa koko talon. Sain onneksi matolla tukahdutettua liekit, mutta sain toisen asteen palovammoja käsiini ja silmäripset ja kulmakarvat paloivat. Auto karkasi käsistä matkalla poliklinikalle ja hajosi lunastuskuntoon.

Joulukuun 7.

Tuota h.....n valkoista p.....a tulee koko ajan. Kaikki p.....n vaatteet pitää olla päällä, jos haluaa käydä postilaatikolla. Jos saan käsiini sen mäntin, joka ajaa tuota aura-autoa, niin revin siltä sydämen rinnasta. Se on varmaan kulman takana kytyksessä ja odottaa, kunnes saan jalkakäytävän puhtaaksi! Sähköt yhä poissa. Vesijohto jäätyi ja näyttää siltä, ettei katto kestä lumen painoa.

Joulukuun 8.

S.....a, 12 p.....n senttiä uutta lunta, räntää ja jäätä, ja herra yksin tietää mitä taivaasta viime yönä tuli. Yritin osua aura-auton kuljettajaa jäähakulla, mutta se pääsi pakoon. Vaimo jätti minut. Auto ei lähde käyntiin. Luulen, että minusta on tulossa lumisokea. En pysty liikuttamaan varpaitani. En ole nähnyt aurinkoa viikkoihin. Ennusteissa luvataan lisää lunta. Viima tekee ilman purevaksi.

P.....e, muutan Espanjaan.

Tapahtui Isossakyrössä 2005

Isonkyrön kunnan ja Isonkyrön Yrittäjät ry:n yhdessä hankkimat jouluvalot sytytettiin ensimmäistä kertaa keskustajamaan luomaan valoa pimeään kamosaikaan.

Joulunavajaiset vietettiin jälleen museoalueen tunnelmallisissa puitteissa. Väkeä oli saapunut runsaasti aistimaan joulun tunnelmaa. Aina suosittu joulupukki muorineen jutusteli lasten kanssa.
kuvat PV

Karhun Ilmari sorvausnäytös 1700-luvun markkinoilla. Huomio kiinnittyy myös puusta veistettyyn lakkiin.

Seppä näyttää miten taotaan rautaa markkinoiden työnäytöksessä. Markkinat saivat taas väen liikkeelle huolimatta sunnuntain sadekuuroista.

Kuvat Saija Viljanmaa

Isonkyrön Yrittäjät vuonna 2005

Toukokuulla, hyvissä ajoin ennen hyttysten heräämistä, lähtivät yrittäjät uudelle Fatisaaren reitille käen kukuntaa kuuntelemaan.

Mato Valtonen puhui Maakunnallisessa yrittäjäjuhlassa luovuuden puolesta. Jokaisen pitäisi uskaltaa kokeilla uutta, oman mokaamisen uhallakin.

Maakunallien yrittäjäjuhla veti väkeä Isonkyrön koulukeskukseen. Juhlapuheen piti Fennian toimitusjohtaja Hannu Ketola. Taiteen ja liiketoiminnan monitoimimies Mato Valtonen kannusti yrittäjiä rohkeasti kokeilemaan uusia asioita.
kuvat:PV

Lentopalloa Ikolan kentällä keskitason teholla ja hurtilla huumorilla höystettynä.

Halkosaaren kesäteatterissa nauratti Antti Tuurin komedia Maakunnan Mallihin!

Yrittäjät kävivät tutustumassa Punaisen Tuvan Viinitilalla Alajärvellä kuinka marjoista syntyy muutakin kuin mehua. Uutena kokeiluna oli meneillään mahlasta valmistettu viini.

Sirpistä puimuriin, vanhojen koneiden näyttely työnäytöksineen veti miesväkeä ja miksei naisiakin ihmettelemään miten entisaikaan maata kynnettiin ja viljaa puitiin. Työnäytöksissä esiteltiin erilaisia työmenetelmiä lyhteen sitomisista alkaen.

Lisäväriä näyttelylle toi vanhojen autojen ja moottoripyörien rivistöt. Kuva PV

Vanhan ajan markkinoiden tapahtumissa oli myös kansallispukunäytös. Mirja Rinta esitteli värikkäiten asusteiden valmistustavat sekä paikkakunnat. Yläkuvassa on koko perhe pukeutunut näyttäviin härmänpukuihin Kansallispuku on perinteikäs ja arvokas juhla-asu, jota käytetään monenlaisissa juhlatilaisuuksissa. Kansallispukuun kuuluvat tietyt puvun osat, päähineet, kengät ja korut. Etelä-Pohjanmaan naisen puvussa on pohjalaisille puvuille tyypillinen flammuraitainen villakangashame. Liivikangas voi olla joko mustaa samettia tai villakangasta, esiliina taas vihreää puuvillaa tai silkkiä. Tykkimyssyyn voi valita nyplätyn tai tehdasvalmisteisen pitsin. Etelä-Pohjanmaan miesten puku on mustaa sarkkaa. Kauniin punainen liivi antaa asulle väriä. Sekä takissa että liivissä on koreat kullanväriset napit. Helavyö ja puukot kuuluvat kokonaisuuteen, samoin huopahattu.

Arton Auto Oy

Kaupparaitti 4
66440 Tervajoki

Aukioloajat
ma-pe 9-18
la 9-15

myynti@artonauto.fi

fax. 06-478 8773

Huolto

tel. 06-478 8780

huolto@artonauto.fi

Puhelin

Arto Ulvinen

tel. 06-478 8775

arto.ulvinen@artonauto.fi

Jan Hautala

tel. 06 - 478 8778

jan.hautala@artonauto.fi

Tom Blomström

tel. 06 - 478 8777

tom.blomstrom@artonauto.fi

Leif Lill-Their

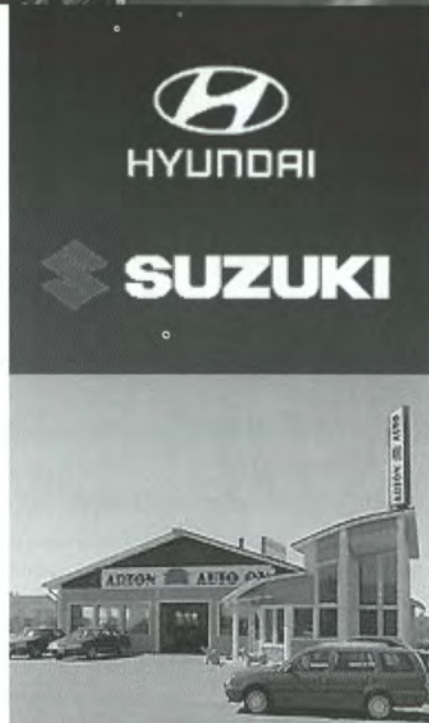
tel. 06 - 478 8776

leif.lill-their@artonauto.fi

Reijo Ranta-Panula

tel. 06 - 478 8772

reijo.ranta-panula@artonauto.fi

**Uudenkuntoiset vaan ei hintaiset
henkilö- ja pakettiautot kauttamme
aina edullisesti!**

www.artonauto.fi

Getz

Getz. Älykäs ja tyylikäs.

Getz on yiväs Hyundain suunnittelun tulos, selkeällä uudenaikaisella muodollaan, uskottoman monikäyttöisellä sisätiloillaan ja kehittyneillä turvallisuuksillaan.

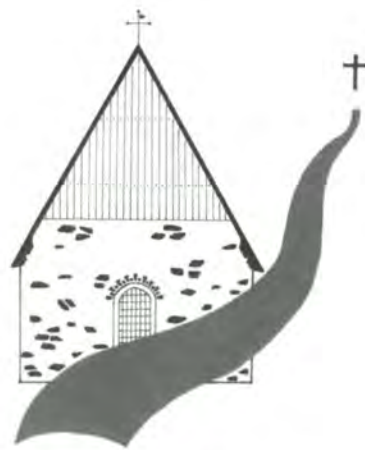

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2006*

**Tervajoen
Kiviveistämö Oy**

puh. 06-478 7600
fax 06-478 7620

www.tervajoenkiviveistamo.fi

1304 ISONKYRÖN VANHA KIRKKO

**Isonkyrön
seurakunta**

toivottaa

Pohjankyrön kansalle

Joulurauhaa ja

Siunausta Vuodelle 2006

Tiiko Trans

Autohuolto

06-4785969

Kuljetukset

Lavetti

Maanrakennus

040-5596210

0400-268892

Tiiko Trans Ay Tuuralantie 770 66440 Tervajoki

<p>Kuljetusliike LAURI YLINEN Ky Hitsauskaasut- ja tarvikkeet Nestekaasua Tervajoki, puh 478 5070</p>	 <p>Paulan Pirssit Paula Markko • 0400 668 113 • 0400 362 027</p>
<p>V-M TUOMINEN Oy puh. 06-472 4784, 0400-567 447</p>	<p>KYRÖÖNKIRJURIT OY Pohjankyröntie 136, Isokyrö Alli Koskinen-Keko Virpi Kukila Puh/fax 06-4713 672 Puh/fax 06-4724 066</p>
<p>S & M ERKKILÄ Oy - karjankuljetus - autokorjaamo puh. 471 4133</p>	<p>Rahti-Kujala Oy Pohjankyröntie 89, 61500 Isokyrö</p>
<p>Kuljetus J. Kujala Ky Luhdantie 54, 61500 Isokyrö Timo Kujala 0500-365 666 Fax 472 4551</p>	<p><i>Rauhallista Joulua ja Ommellista Uutta Vuotta</i> KELLARI KIRPPIS <i>Susanna Lehtonen 050-513 5066</i> <i>su-ma suljettu</i> <i>ti-pe 10-17</i> <i>la 10-14</i></p>
<p>Olli Riihimäki Oy Puh.0400-662 289</p>	<p>Kalevi Riihimäki - maatalouskuljetukset puh. 0400-263 511</p>
<p> Juhani Saukko Ky</p>	<p>Heikki Riihimäki Oy Puh. 472 4546, 0400-861 028</p>
<p>Vuokraa kone ja puhalla itse!</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristeet ja kone mahtuvat kärryyn • puhaltamalla täytät kaikki kolot • edullinen ja nopea eristystyö • ekologinen puukuitueriste ei kutise • helpolla energialaskua pienemmäksi <p>Soita! 020 8363156</p> <p>EKO VILLA Elämää kestävä lämmöneriste</p>	<p>Jussi Lehtonen</p> <p>Linja-autoliikenne 06-4713860, 0400-797000 www.jussilehtonen.com</p>
	<p>Tmi Hannu Lehtorinta Rakennuskonevuokraus ja rakennuspellitykset puh. 0500-868 713</p>

Isonkyrön Kukka ja Lahja

Pohjankyröntie 140

Hilkka Huhtamäki

puh. 471 4200

*Rauhallista
joulunaikaa ja
Onnellista tulevaa
vuotta!*

Aulis Nuuja Oy

aulis.nuuja@aulisnuuja.fi www.aulisnuuja.fi

Puh. 06-471 4444, fax 06-471 4666

0400-66 4444

**SUPER biokiinnite
VILJELYSOPIMUKSET
AKU viljasiilot
AKU-30 viljaruuvi
AKU-100
vaahtomerkkkausaine
Kuivaajan saneeraukset**

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

KYRÖNMAAN SAMMUTINHUOLTO KY SISÄASIAINMINISTERIÖN HYVÄKSYMÄ SAMMUTINHUOLTO

• MYYNTI • TÄYTE JA TARKASTUKSET

VAASA
Liisantie 1
Puh. 322 3465

ISOKYRÖ
Puh. 471 3840
0400-762 195
322 3465

*Hyvästä yhteistyöstä
kiittäen sekä
Menestyksellistä
Uutta Vuotta toivottaen*

TOIKAN TILIPALVELU KY

Sirpa Toikka

**Kiittäen kuluneesta vuodesta
toivotan asiakkaileni
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

Korjaamo Arto Kuusikko

471 3900, 0400-160 230

Toikan Sähkötyö Ky

66440 TERVAJOKI
06-478 5410, AUTO 0400-364 160
Telefax 06-478 5695

Raimo Hakala Ky

Kalkinlevitys- palvelu

KAIVINKONETYÖT • LAVETTIKULJETUKSET
0400-866 576

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
Kiitos kuluneesta vuodesta.*

PARTURI-KAMPAAMO

F I I A

Anne Uusihaka
puh. 471 4220

MUNKIN KAUPPA ja KASVIHUONE

66440 TERVAJOKI, puh. 06-478 5088

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta*

Isonkyrön Kiinteistöhuolto

Timo Saranpää
050-3280280

ISONKYRÖN KULJETUS OY

puh. 0500-268 333

- Toyota purkuosat -
Lae-Invest Oy
Laurilantie 7, 61500 Isokyrö

Puh. 471 3333 GSM 0400 763065

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2006*

KYRÖNMAAN OSUUSMEIJERI

Isokyrö, puh. 471 5100

Tmi MAKUMARIA
kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta ja
toivottaa hyvää tulevaa
vuotta 2005 kaikille!

LOUNAS-KAHVIO

Maria Vuoriluoma
Pohjankyröntie 136
61500 Isokyrö
Puh. 06-4714430/050-868713

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Polyno

Ritaalantie 3, 66440 TERVAJOKI
Puh. (06) 478 7100, Fax (06) 478 5605
www.polyno.fi • email: myynti@polyno.fi

PYÖRÄKORJAAMO
T:MI HARRY KARHU
Pohjankyröntie 176 ■ 61500 Isokyrö
0400 - 569 808

*Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta*

Pohjankyrö *lehti*

PS. Lahjakorttimme on hyvä joululahja

Kokonaisvaltaista ATK-palvelua
Laitteet ja ohjelmat kotiin ja konttoriin
Oheislaitteet ja tarvikkeet

Pohjankyröntie 136
61500 ISOKYRÖ
Puh. 06 471 0080
Fax. 06 471 0081

OPERAATIO HIUS

Avoinna:
ti-pe 10-18
la 9-14
muulloin sop. mukaan

Marjo-Riikka Rimpisuo
Keskuskatu 2, 61500 Isokyrö
Puh. 06-471 4246

Asiamiesposti palvelee sinua liikkeen
aukioloaikoina

Lähikauppias

Valinta Mäkinen

61550 Orismala, puh. 472 4580

AUTTAA ALENTAMAAN KOLESTEROLIA

MAKUROASVAA KOLLA
0%

Julia 17

**KYRÖNMAAN
JUUSTOMESTARIT OY**

**Helkan pito-
ja siivouspalvelu**

HELKA AITTANEN

0400 222 308

- Erialaisten juhlien ja ruokailujen järjestäminen
- Siivouspalvelut Kyrönmaan alueella

Kyrönmaan Rakennustarvike Oy
Tervajoki 06-478 5630, 478 5631

JÄTEVESIKAIVOJEN-
VIRTSALAARIEN
TYHJÄYKSET

Juha Waismaa

Puh. (06) 471 4007, 040 503 5047

Lakeuden
NEON
VALOMAINOKSET

Nopea ja puhdas kalkki

 Nordkalk

**KYLMÄ-
SAARI**

61400 YLISTARO
06-474 0644
0400-363 604

HUOLTAA
TILATANKIT, JÄÄKAAPIT, PAKASTIMET, KYLMIÖT
AUTOJEN JA TRAKTOREITTEN KYLMÄLAITTEET

Radio -ja TV
huolto

sekä muu sähkölaitehuolto
Kyrönmaan Elektronikka
Juhani Kujala

Jussintie 4 (Paavolantie 2)
Puh. 4713491, 0500-560411

OSTEOPAATTI
ILPO TOIKKANEN

- Nikama- ja nivelkäsittelyt ja tutkimukset
- Akupunktiot ja hieronta

Keskuskatu 5, Isokyrö
Puh. 471 3715, 0400-635 469

Fiberjoint Oy

Valokuitukaapelihitsaukset

Kortesluomantie 526, 61550 Orismala
puh. /fax (06) 471 3937
GSM 0400-366 632
e-mail: vesa.valtari@netikka.fi

Automaalaamo Koski

P. 4724355
f. 4724855
Martti 0500-162488
Rainer 050-5831601

KIRJANPITO- JA
TILINTAKASTUSPALVELU

Tuula Kupari
040-7413198

Automyynti
Jorma Havina
0400-666 096

Parturi-kampaamo
Enna

P. 06 4713830

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

RAKENNUSPALVELU
t:mi Veli-Jussi Viertola
puh.4714031, 0500-564618

Joulurauhaa
Vihersuunnittelu
Kirsi Salomaa Ky
Salomaantie 66, 61520 Lehmäjoki
Puh. 472 4205, 0500-868 765

*Rauhallista vanhan ajan Joulua
ja täyttymyksellistä vuotta 2005*

Studio Mielty
*Pohjankyröntie 118
Isokyrö puh. 06-4785441*

ILVES
M E T A L L I
P L 2 6 6 1 5 0 1 Isokyrö

Ilves Metall Oy Puh. 06-471 6300
Tolkintie 16 fax 06-471 6319
61500 Isokyrö www.ilvesmetalli.com

TÄYDEN PALVELUN RENGASTALO
KAIKKI RENGASALAN PALVELUT

RENGASMESTA
KURIKKA (06) 450 7900, TERVAJOKI (06) 478 5450

VÄHÄKYRÖ
puh. 478 4363
Autopuh. 0500-567 411

ISOKYRÖ
puh. 471 3636

*Riemukasta Joulua ja Uutta Vuotta
toivottaa*

**Puusepäneliike
KEIJO HISSA**

Keittiö-, komero- ja kylpyhuonekalusteet
Yryseläntie 49, 66440 Tervajoki
Puh. 478 5052, auto 0500 668 513, fax 478 5056

TATUN PUB

BILJARDI, TIKKATAULU
PIZZAA PE-SU
OLUTTA, A-OIKEUDET

TILAT VUOKRATAVISSA
KOKOUKSIIN YM.
TILAISUUKSIIN.

POHJANKYRÖNTIE 139
PUH. 4714 053, 040-5048 773

TERVETULOA

Raimo Somppi Ay
puh. 0500-265106

YRITTÄJIEN MAATALOUS OY
Matti Paasi
Keskuskatu 3, puh. 472 4588

KALLIOJÄRVEN VIHDEKESKUS

MAJOITUS - TANSSIT - JUHLAT JA KOKOUKSET
Tiedustelu ja varaukset 0400-667 629/Harri Maunuksela

- Huippuartisteja joka viikonloppu
- Juhla- ja kokoustiloja 20-400 asiakkaalle
- Lomamökkejä ympärivuotiseen käyttöön
- Grilli-Ravintola p.06-472 4860

Kalliojärvi

www.kalliojarvi.com

*Hyvää Joulua
Onnellista Uutta Vuotta*

**Kyrönmaan
Nuohouspalvelu**

T. Leppänen, puh. 0400-560 253

**KYRÖNMAAN
PESULA**

Puh. 4784 866

SUSANNA JA ERKKI JÄRVINEN

*Palonkylän
parturi - kampaamo
Virpi Palo
Palonkyläntie 17
4714 230*

**HAUTAUSPALVELU
NIEMI**

**Keskuskatu 2
ISOKYRÖ
p. 471 3760**

**SEO-HUOLTO
LEHMÄJOKI**

**Mäkynen ky
puh. 472 4286
050 326 3845 (Aaro)
FAX 06 4724 391**

MARKET TERVAJOKI 4785131

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta
Vuotta*

Ma-Pe 9-21

La 9-18

Su 11-17

*Toivotan asiakkaileni
Rauhallista Joulua ja
Värikästä Uutta Vuotta*

**KYRÖNMAAN
Tapetti- ja Maalitarvike**

puh. 06-478 5699, Tervajoki

Kunnon business-työkalu

Nordea Business MasterCardissa on monta etua käteiseen verrattuna. Kortilla saat räätälöidyt yritys- ja käyttäjäkohtaiset limiittirajat, tarpeellisen vararahaston kuluille, noin kuukauden korotonta maksuaikaa ja entistä tarkemman kulujen seurannan laskuerittelyn ansiosta.

Lisätietoja saat osoitteesta www.nordea.fi, omalta Nordean yhteyshenkilöltäsi ja Nordea Yrityspalvelusta 0200 2121 (pvm/mpm) ma-pe 8-18.

Nordea

Muuraus- ja rakennuspalvelu T. Miilumäki

- Huoneistoremontit
- Kosteusvahingot ja mittaukset
- Kaikki rakennusalan työt

Siukuntie 7
66440 Tervajoki
050 378 4383
06 478 5532

TAKSI

Tarja Hasunen
Tervajoki
06-4785 665
0400-268 088

- Nahka
- Turkis
- Kangas

*P*ompelimo
Raija Moilanen

Hälväntie 828
66440 Tervajoki
Puh. 06-4781518
050-533 2918

Isokyrö

Kädentaito
MarjaLiisaKaarniaho

Kankurintupa ja myymälä
Tuuralantie 778, ISOKYRÖ puh. 4785 963

*Hyvää
Joulua*

Tervajoen AUTOHUOLTO OY

Loukontie 5, 66440 Tervajoki
Avoinna ma- pe 8.00 - 17.00
 la 8.30 - 14.00
Huolto puh. 4787025, 4785626
Varaosat puh. 4787000

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

Huollot ja varaosat kaikkiin
automerkkeihin

TOYOTA - SUBARU - HONDA
Huolto ja alkuperäisosat

*Joulurauhaa
ja
Onnellista Uutta
Vuotta*

DIESEL KORJAAMO
V. KUJALA

Esan Paja Oy

Lehmäjoki
06-472 4340, 0500-363 834

Kiittäen kuluneesta vuodesta

Tapani Kangas

Puh. 472 4217

Lehmäjoki

Toiminta jatkuu edelleen

KYRÖNMAAN LÄHIVAKUUTUS

Isokyrö 06-471 5300

Laihia 06-477 4150

Vähäkyrö 06-478 4300

ISONKYRÖN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

ISOKYRÖ puh. 471 3467 • VÄHÄKYRÖ puh. 478 4598

FYSIKAALISET HOIDOT • HIERONTA • KUNTOSALI • UIMA-ALLAS
KOKOUSTILAT • SAUNA • GRILLIKOTA • AVANTOUINTI

Kari Mäki

Keskuskatu 3, ISOKYRÖ

Puh. 040-726 3329

LVI-TYÖ S. Keisanen

*kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta
ja toivottaa
Rauhallista Joulua
sekä*

Onnea Vuodelle 2006

61550 ORISMALA
puh. 472 4673, 0400-366 473

JOHAN

Puh. 472 4798

KORUT ESINEET LIIKELAHJAT
kulta- ja hopeasepän työpaja

JUHA KOSKELA DESIGN

Liliuksenmutka 7 61500 Isokyrö
vanha kotiteollisuuskoulu
06-4713704 044-9141326

*Kaiken maailman
Autoille*

**Auto- ja Konekorjaamo
Velj. Lehtonen Ay
Ikolanlarvantie 2
Puh. 471 3268**

Star-Auto Oy

**AUTOMYYNTI & MAALAAMO
ISOKYRÖ 06-471 3701, 0500-661 381
www.starauto.fi**

✱ *Luotettavaa Autokauppaa* ✱

Diplomivyöhyketerapeutti - Hieronta
RAIMO SIPPOLA - Jäsenkorjaus
- Koppaus

Ulvilantie 95, 61550 Orismala, puh. 472 4601

**Maatalousliike
Puska Oy**

**Maatalous
NOROLAMPI Ky**

**Tervajoki puh. 478 5023
Laihia puh. 477 0119 Mauri Puska**

***Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2006***

**TERVAJOEN
AUTOKESKUS OY**

Tervajoen Autokeskus Oy Kaupparaitti 3, 66440 Tervajoki, myynti@tervajoenautokeskus.com

GRILLI-KAHVIO
Tarjantti

*Toivotamme
asiakkaillemme iloista
joulunaikaa ja onnellista
tulevaa vuotta!*

ISOKYRÖ 471 3875

TARJANTIN
Kahvikamari

*Arkisin noutopöytä 11-14
Pitsaa päivittäin 11-21*

Tervetuloa syömään!

ISONKYRÖN LVI
PL 26, 61501 ISOKYRÖ
puh. (06) 471 4190
TARVIKE

myynti asennus huolto suunnittelu

Pohjankyröntie 139
61500 Isokyrö

liike avoinna
ark. 8-16.30
la 9-12

TANUN TAVARA

K.Lehtonen

Perttiläntie 603

Puh. 472 4504. 0500-861 165

T:mi Raimo Kaksonen

Vesitornintie 10, Tervajoki

Puh. 478 5276, 040-550 1312

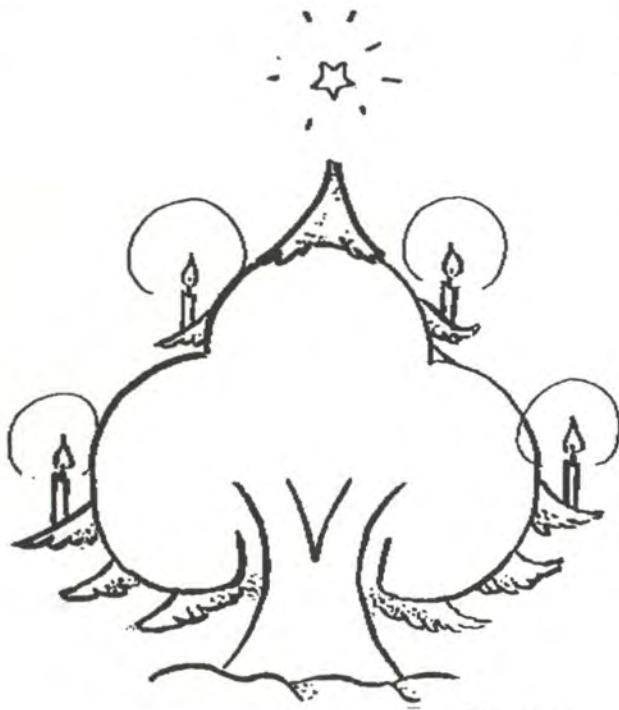
Radio-,TV- ja antennihuolto

www.rinta-jouppi.com
ja www.auto.fi

Noin 1000 auton
JÄTTIVALIKOIMA
kuvilla ja tiedoilla netissä!
Rinta-Joupin Autoliike

• TERVAJOKI • TURKU • HELSINKI • • PORI • VAASA • OULU • JYVÄSKYLÄ • MIKKELI

TERVAJOKI • (06) 478 7700

*Siinä, sydämeni, on sinun hiljaisuutesi
sinun juhlasii, joulusi.*

*Rukouksesi olkoon vain:
valaise minun tallini, joulun lapsi,
Jumalan Poika, maailman valo.*

*Kuuntele sydämeni,
Anna Hänen siunata tämä hetki,
tämä joului, tämä elämä.*

(Pia Perkiö)

Rauhallista Joulua!

Ylihärman

Säästöpankki

Isokyrö Puh. 06-471 5000

**ARKKITEHTUURITOIMISTO
JUKKA ULVINEN**

Ruusupurontie 5 • ISOKYRÖ
puh/fax (06) 4724618 ja 0400 661421
jukka.ulvinen@netikka.fi

JJR
KURIIRI

050-555 5669

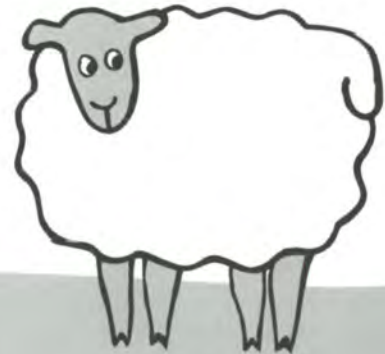
0500-261 032

050-532 3111

KULJETUSPALVELU

*Rauhallista joulun-
aikaa ja onnekasta
tulevaa vuotta!*

Pässinpökkimä

Pohjankyröntie 233, 61500 Isokyrö
puh./fax 06-471 4122 gsm 050-559 6200
e-mail tarja.rinta@nic.fi www.passinpokkima.net

Pollarin TAKSI

040 866 8668

Isokyrö

*Joulun toivotuimmat lahjat.
Tule tutustumaan laajaan valikoimaamme.*

KULTASEPÄNLIIKE AKI ARO Ky

Kauppakatu, 66400 Laihia

PUH.06-477 0324

*Hyvää Joulua ja
Onnellista uutta vuotta*

TAKSI

Seija Leppinen

Taksi/invapalvelut

puh. 050-594 4863, 471 3780

Nortech METAL OY

Tolkintie 21 • p. 4714643

www.nortech.fi

*Rauhallista Joulua ja hyvää
Uutta Vuotta*

toivottaa

KORJAAMO

Heikki Maunuksela

Puh. 0500 561 593

(06) 472 4556

VM-KULJETUS OY

- Nostolavat
- Vaihtolavakuljetukset
- Hiekoitukset ja harjaukset

Veli-Matti Lepistö • GSM 050 3259 725 • Isokyrö
www.vmkuljetus.fi

Isonkyrön keskustassa

vieraskoti LIIESA

viihtyisiä majoitushuoneita
kohtuullisin hinnoin.

Tiedustelut

0400 871 522 Liisa

0400 664 659 Esa

Ps. Meillä onnistuvat myös kokoukset ja
pikkujoulut

Isonkyrön APTEEKKI

Pohjankyröntie 139, Isokyrö
Puh. (06) 478 8000, fax (06) 478 8020

Isonkyrön Apteekki

Palvelemme ma-pe 9-17, la 9-13

Julkaisija: Isonkyrön Yrittäjät ry
Kansikuva: Isonkyrön joulunavajaiset
Taitto: Pirkko Viljanmaa
Painos: 800 kpl
Painopaikka: Painotalo Casper

Yhteistyökumppanit - *yrittäjä ja paikallisosuuspankki*

Kyrönmaan Osuuspankki on yrittäjän tuttu ja turvallinen yhteistyökumppani. Yritysassiakkaanamme Sinun on helppo keskittyä olennaiseen.

Kyrönmaan Osuuspankista saat itsellesi ja yrityksellesi kattavat palvelut sekä kilpailukykyiset tuotteet niin omiesi kuin yrityksesi raha-asioiden hoitoon. Tunnemme ja osaamme paikalliset olosuhteet. Siksi voimme tarjota aidosti henkilökohtaista ja ihmisläheistä palvelua.

Tule Kyrönmaan Osuuspankkiin. Se kyllä kannattaa!

KYRÖNMAAN
OSUUSPANKKI

Isokyrö - Kokkola - Vaasa - Vähäkyrö

Kiitämme kuluneesta vuodesta

toivotamme

Hyvää ja rauhallista joulua

sekä onnekasta

tulevaa vuotta

AINA EDULLISIA TUOTTEITA JA

YSTÄVÄLLISTÄ PALVELUA

LÄHELLÄ KOTIA

AVOINNA MYÖS SUNNUNTAISIN

KK-MARKET

HATTUNEN

puh. 471 5900 ISOKYRÖ

Valoisa Joulutalo

UPO
HELKAMA
AEG
CYLINDA

GRUNDIG
ELECTROLUX
AIWA

- stereot — videot — TV:t — pölynimurit
- kahvinkeitin, ym. ym. edullisin hinnoin

KYRÖNMAAN
SÄHKÖ OY

30 v.

☎ 06-478 5300, 478 5446, Fax
0400-561 644

MAAKUNNAN SUURIN KORISTEVALAISIN VALIKOIMA